

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ

SANT FELIU DE GUÍXOLS

NÚM. 45 FEBRER 2003

LA RECERCA

Guixolencs al front

EL MUSEU

Joan Jordà: tan lluny, tan a prop

SERVEI D'EDUCACIÓ

Eix transversal sobre l'aigua

EL TEMA

La biblioteca, un nou espai de futur, present

45 EN AQUEST NÚMERO ...

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 45 FEBRER 2003

EDITORIAL 3

LLIBRES I BIBLIOTEQUES A SANT FELIU

L'ARXIU 4

LES JORNADES D'HOMENATGE A LES VÍCTIMES DEL FRANQUISME
GENÍS VIDAL I ROURA (1851-1925), TAPER INTERNACIONALISTA
DARRERES DONACIONS DE L'ARXIU

LA RECERCA 10

GUIXOLENC AL FRONT: EL DIARI DE GUERRA D'ALBERT BOSCH I VINYALS (MAIG-JUNY DE 1938)

EL PATRIMONI 16

¡¡¡...Y CATALUNYA!!! (MOT FINAL), UNA OBRA DE TEATRE D'HERMENEGILD VILA SAGLIETTI
QUIN ÉS L'ORIGEN DEL NOM CALASSANÇ? UN SUGGERIMENT

EL TEMA 20

LA BIBLIOTECA, UN NOU ESPAI DE FUTUR, PRESENT

EL MUSEU 25

JOAN JORDÀ; TAN LLUNY, TAN A PROP
MURS DE GUÍXOLS: UN PRIMER APUNT
NOTÍCIES DEL MUSEU
DARRERES DONACIONS DEL MUSEU

SERVEI D'EDUCACIÓ 29

EIX TRANSVERSAL SOBRE L'AIGUA
GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ
CARTA OBERTA ALS PROFESSORS PREOCCUPATS PER L'ENSENYAMENT DE LA HISTÒRIA A SECUNDÀRIA
NOTÍCIES DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

LA BIBLIOTECA 36

INDÚSTRIES, COMERÇOS I SERVEIS, EL NOU LLIBRE DE G. BUSSOT
LES NOVES BIBLIOTEQUES DE LA PROVÍNCIA DE GIRONA
REVISTES I DIARIS PER AL 2003
NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA
NOVETATS EDITORIALS

DIRECTORI 43

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ

EDICIÓ

ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ
DE L'AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

REDACCIÓ

ARXIU MUNICIPAL
SERVEI DE PUBLICACIONS D'ARXIU
Ctra. de Girona, 45-47
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 32 25 93

COORDINACIÓ

ÀNGEL JIMÉNEZ

CONSELL DE REDACCIÓ

SÍLVIA ALEMANY
M. ÀNGELS COMAS
DAVID HERNÁNDEZ

COL-LABORADORS

QUIM DÍAZ, ÀNGEL JIMÉNEZ, JORDI GAITX,
JOSEP SOLÀ, PEP VILA, BENET JULIÀ, DAVID HERNÁNDEZ,
VIOLETA IZQUIERDO, GENÍS CAÑO, LAURA MARIN,
LOURDES TIBAU.

Foto de la portada i tema

BERGANTÍ

Assessorament lingüístic

JOSEP SOLÀ

Disseny i maquetació

DOSIS DISSENY

Impressió

GRÁFIQUES BIGAS

DIPÒSIT LEGAL: GI-1.616-89

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny, fotografies, dibuixos i estadístiques, no pot ser reproduïda, emmagatzemada ni transmesa de cap manera ni per cap mitjà (elèctric, mecànic, òptic, de gravació o bé fotocòpia) sense autorització prèvia de l'autor i editor.

Llibres i biblioteques, a Sant Feliu

Els lectors m'hauran de perdonar si començo aquest escrit confessant una feblesa i un problema personal: la passió pels llibres. Per sort, diversos estudis i diferents professions m'han obligat a adquirir molts llibres i dels temes més variats. D'altra banda, l'afició o, si volen, la mania m'ha empès a fer-me amb llibres de tota mena. Alguns, pocs, són curiosos, rars o antics. Sense arribar a ser un bibliòfil -per manca de recursos econòmics!, no pas per gust, és clar- sempre m'han agradat els llibres, pel sol plaer de tenir-los a les mans, independentment del seu contingut: llibres ben impresos o ben enquadernats, curiosos amb gravats o dibuixos...

Evidentment, ha arribat un moment -la pressió familiar, l'espai de la casa- en què he de fer un pensament i desprendre-me'n d'alguns. Quins? La tria se'm fa difícil, perquè cada llibre conté o representa un breu moment de la meua modesta història personal; o amaga una confidència o una petita felicitat trobada. I la veritat, em costa de prescindir-ne.

Aquesta nostàlgia, irrellevant i anecdòtica, voldria que només servís per a presentar la qüestió que realment importa: què n'hem de fer, d'aquestes biblioteques privades? No es poden llençar els llibres, és clar. Els hem de donar? A qui?

La biblioteca pública de Sant Feliu, que s'ha inaugurat fa tot just pocs dies, no pot fer-se'n càrrec, d'aquest tresor. Senzillament perquè cap biblioteca no pot ni ha de tenir tots els llibres. Entenc que la biblioteca pública, en tot cas, és una possibilitat d'accés a les altres biblioteques de la xarxa.

Tampoc la biblioteca auxiliar de l'arxiu municipal, amb més de sis mil exemplars de tema local i històric, no pot rebre altres fons, a part del que ja hi té, el de la Maria Xifró d'Hernández, de gran importància per als estudis d'història local.

Aleshores, què en farem de la biblioteca del Casino dels Nois, dels llegats bibliogràfics Bohigas, Vidal i Verrié, entre d'altres? Potser els hauríem de conservar en caixes a diferents dipòsits municipals?

Evidentment, hi ha d'haver l'equipament bibliotecari central -l'únic obligatori pel municipi, ben dotat materialment i humanament, que serà d'un ús més freqüent i normal.

Però potser hauria d'existir també un altre espai, alternatiu i complementari a la biblioteca pública, on es concentrassin tots els fons bibliogràfics d'una certa importància cedits al municipi, respectant la personalitat del donant, amb la possibilitat que estigués al servei dels lectors. Una col·lecció de documents així, d'ús minoritari, ajudaria a aprofundir en els interessos i aficions, i a resoldre dubtes i problemes dels lectors.

És una proposta que formulo perquè hi pensin tots els amics dels llibres, per implicar-los en un projecte cultural de la ciutat, que hauria de ser compartit per tots els bons lectors.

Àngel Jiménez

Coordinador de *L'Arjau*

Les jornades d'homenatge a les víctimes del franquisme

A dalt, Pere Pujol, Joan Jordà i Ramon Tauler, representants de les víctimes del franquisme.

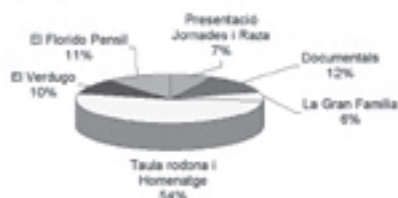
Sobre aquestes línies, Néstor Sanchiz amb la fotografia del seu pare mort en un camp de concentració durant l'exili a França.

El passat mes de desembre, del 5 al 9, es van portar a terme els actes centrals de les Jornades d'Homenatge a les Víctimes del Franquisme -tot i que l'exposició de Joan Jordà ja s'havia inaugurat el 16 de novembre, i el 23 del mateix mes s'havia realitzat una sortida a Portbou-. Aquests actes consistien en la projecció d'un petit cicle de cinema relacionat amb l'època franquista i una cerimònia de reconeixement a les víctimes del franquisme -que representava l'acte principal de les jornades-.

Així doncs, el dijous 5 de desembre a les 21'30 hores en Josep Mª Muñoz va presentar el cicle de cinema remarcant que un acte d'aquestes característiques ja feia temps que era necessari i va posar de manifest que les víctimes de la repressió franquista es mereixien ser reconegudes públicament, motiu pel qual convidà a tothom a aportar els seus testimonis, a fi i efecte d'anar completant el llistat de "represaliats" que es publicava a la

contraportada del butlletí de les jornades i al cartell anunciador. A continuació, Xavier Coromines, exalcalde de Salt i víctima de la repressió franquista, ens va presentar la primera de les pel·lícules del cicle: *Raza*. Cal dir que vàrem tenir la gran sort de veure la versió de 1941, fet que no és massa habitual, ja que normalment es projecta la de 1950, que de fet és una versió revisada després de la victòria dels aliats a la Segona Guerra Mundial i la desfeta del feixisme a Europa.

PERCENTATGES ASSISTÈNCIA

data	sessió	assistents
5/12/02	Presentació Jornades i Raza	60
6/12/02	Documentals	100
6/12/02	La Gran Família	50
7/12/02	Taula rodona i Homenatge	425
8/12/02	El Verdugo	80
8/12/02	El Florido Pensil	90
TOTAL		805

Grup de víctimes i de familiars de víctimes, recollint l'objecte de record.

El divendres 6 de desembre, a les 6 de la tarda, s'iniciava el segon dia de les jornades amb la projecció de diferents documentals *amateurs* de l'època. A la presentació -que va anar a càrrec de mi mateix, com a membre del GREF-, vaig explicar el que veuríem a cadascun dels documentals que es projectaven; aquesta sessió va tenir molt èxit, i part del públic assistent va tenir l'oportunitat de recordar episodis de la història local que havia viscut en primera persona.

El matí del dissabte 7 de desembre els actes es van traslladar al monestir, on hi va haver la conferència de José Jornet -artista i impulsor d'iniciatives de difusió dels artistes exiliats a la regió de Tolosa- sobre l'obra d'un dels més importants d'aquests artistes: Joan Jordà. A la tarda va tenir lloc l'acte central de les jornades: la cerimònia de reconeixement a les víctimes de la repressió franquista. Es va iniciar amb una taula rodona amb professors i testimonis d'aquesta repressió i es van viure moments de gran emotivitat, sobretot durant la intervenció de Pere Pujol, Ramon Tauler o Joan Jordà, víctimes directes de la dictadura franquista. L'acte va concloure amb el lliurament d'una escultura-recordatori, que havia fet expressament per a l'ocasió l'artista Marzo-Mart, a totes les

persones que apareixen a la llista de les víctimes del franquisme que el GREF ha confeccionat.

El diumenge a les 6 de la tarda hi va haver les dues últimes projeccions del cicle de cinema sobre temes de l'època franquista: *El verdugo*, a les 6 de la tarda i *El Florido pensil*, a les 9 del vespre. La presentació d'*El verdugo* va anar a càrrec de Toni Ferrer, cineasta i cinèfil de la ciutat, que ens va fer memòria del ja desaparegut Festival de Cinema Amateur de Sant Feliu. *El Florido pensil* va ser comentada per Josep Solà, membre del GREF, que va fer una petita aproximació a l'ensenyament durant el franquisme, i Narcís Mir, crític de cinema, que ens va parlar de la pel·lícula des d'un punt de vista tècnic i artístic.

El GREF (Grup de Recerca de l'Època Franquista) ha organitzat i coordinat les jornades, amb el suport de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, i en fa una valoració plenament positiva. L'afluència de públic ens va sorprendre a tots i això ens anima a treballar per oferir jornades similars en un futur.

QUIM DÍAZ

Membre del GREF

Genís Vidal i Roura (1851-1925), taper internacionalista

Llegint a la Revista de Girona¹ l'article "L'aplicació de les màquines en la manufactura surotapera", on es parla de l'actitud negativa davant la mecanització de la manufactura del suro (segona meitat del segle XIX) - especialment per part dels obrers-, m'ha vingut a la memòria la figura d'un guixolenc important en la història del moviment obrer de la vila vuitcentista: Genís Vidal i Roura.

Màquines de ribot -de les primeres- a la fàbrica de Sebastià Cateura, 1888. AMSFG, fons de Francesca Basart.

La lectura de l'escrit de Josep Espadale, directiu del Museu del Suro de Palafrugell, m'ha fet retornar a un treball de recerca que tinc un xic oblidat. Em refereixo concretament a la història del moviment obrer guixolenc, una investigació iniciada ja fa molt de temps². En aquesta història de l'associacionisme obrer, hi destacà d'una manera rellevant la personalitat del guixolenc Genís Vidal i Roura (1851-1925). Sant Feliu de Guíxols era, el darrer terç del segle dinou, un poble amb un impuls econòmic, demogràfic i cultural més que notable. Gràcies a la seva situació geogràfica -al litoral i al bell mig de dues contrades sureres (l'Ardenya i les Gavarres)- va ser d'alguna manera el referent dels nuclis tapers de les comarques del Baix Empordà i de la Selva. La població vivia un creixement ràpid i esplèndid. I

la vida social i cultural de la vila era molt activa i diversificada.

No és estrany, doncs, que quan es parla de la història de la indústria surotapera es parli, necessàriament, de Sant Feliu. I, doncs, en el cas concret de l'estudi de l'aplicació de la màquina en l'esmentada manufactura, és obligat de dir-ne alguna cosa.

• EL DEBAT A LA PREMSA LOCAL

El setmanari *El Eco Guixolense* va esdevenir una excel·lent plataforma per airejar qualsevol opinió sobre la qüestió de la mecanització o de la permanent crisi de la manufactura local per excel·lència. Des de la participació de l'enginyer forestal nascut a Torroella

1. *Revista de Girona*, núm. 214, setembre/octubre, 2002.

2. JIMÉNEZ, Àngel, "El moviment obrer guixolenc (1870-1923)", a *Revista de Girona*, núm. 120, gener/febrer, 1987.

de Montgrí, Primitiu Artigas i Teixidor, a la d'Esteve Busquets, mestre substitut de l'escola pública; passant pel polifacètic guixolenc, farmacèutic i director del setmanari esmentat, Hermenegild Vila Saglietti, autor -entre altres diversos treballs- del llibre *O So-beiro (El Alcornoque) y su explotación comercial ante las relaciones internacionales hispano-portuguesas* (Girona, 1892)³.

Evidentment, tampoc no hi faltaren les opinions de tapers autodidactes versats en l'art de fer taps a mà i, alhora, de parlar en públic, com Jaume Prats Blanch o, sobretot, Genís Vidal Roura. La modèstia personal del darrer el portà a dir coses com aquestes: "Nostra procedència, fills del treball; nostra instrucció, escassa per falta de medis; i nostra posició, ínfima per los escassos recursos que posseïm, no ens autoritza tan sols a exposar la indicació més petita sobre lo que convé fer per a salvar nostra anomenada Indústria". Tot i així, l'aportació dels obrers a l'hora de buscar solucions en els moments d'incertesa de la indústria local no va ser insignificant. I es pot afirmar, en concret, que l'opinió de Genís Vidal hi comptava, i molt.

Pel que fa a la qüestió de la mecanització de la manufactura surotaopera, no tot eren idees i discussions, a Sant Feliu. També s'hi feien experiències. Com aquella que va tenir lloc al local del comerciant Joan

Ferrer i Bech, al carrer dels Arbres⁴, l'any 1879. El francès Gastó Robert hi presentà al públic -i en va fer demostracions- una mena de garlopa inventada per ell i el seu germà. Les màquines Robert, construïdes a França (Essonnes), llavors costaven -a Sant Feliu- 250 pessetes.

• EL GUIXOLENC GENÍS VIDAL I ROURA (1851- 1925).

El propòsit d'aquest escrit és donar una breu notícia d'aquell obrer instruït, que de fet ja figura al *Diccionari biogràfic de moviment obrer als Països Catalans*. El 1872 l'Associació Internacional dels Treballadors (coneguda amb les sigles AIT) s'implantà de forma definitiva i amb força a Sant Feliu. El primer de gener la Sociedad Fraternal del Arte Taponero publicà un manifest adreçat als seus "conciutadans i germans en el proletariat". El signava, entre altres, Genís Vidal Roura, com a secretari primer.

I, d'aquesta manera, aquella associació es constituï en l'eix del moviment obrerista del ram del suro a Girona. En aquell decenni de tanta activitat, Genís Vidal es mostrà apolític i allunyat del republicanisme federal, malgrat que, en una manifestació, coincidí amb la cèlebre Isabel Vilà, fervent republicana federal.

Pel que fa a la manufactura, com a taper es manifestà totalment contrari al lliurecanvisme: "que en nuestro arte no significa ni representa otra cosa, esta tan mal llevada escuela económica, que el lucro de unos cuantos agiotistas en contra el bien general de la Industria Taponera Española". Com a obrer, representà els interessos de la seva classe social en moltes de les juntes creades per fer front a la crisi de la indústria.

En una vetllada literària i artística que tingué lloc al Casino dels Nois, Vidal es declarà públicament enemic de qualsevol mena d'intolerància, en els costums i en les relacions socials. N'assenyalava, com a remei eficaç, la instrucció i el tracte mutu entre les diverses classes de la societat. Només així es podrien evitar les escissions i rivalitats que sovint dividien les poblacions.

A l'esquerra, el domicili i la fàbrica de taps de Josep Batet, fill.

Sota aquestes línies, relació dels membres de la lògia maçònica Gesoria de Sant Feliu, 1887. Entre altres guixolencs, hi figura Genís Vidal.

3. *Revista de Gerona*, 1892. T. XVI, pàg.255. Vegeu, en aquest mateix *L'Arxau*, l'article en què Pep Vila en comenta una obra de teatre.

4. AMSFG, Sec. VIII, 28.

Genís Vidal es declarava enemic de qualsevol mena d'intolerància.

Amb l'ús de les màquines, s'extingia l'artesanat del tap fet a mà i, amb ell, tot un món.

Més tard, figurà en les llistes de la lògia maçònica Gesòria, com el seu company taper Jaume Prats i tants d'altres guixolencs (Josep Irla Rovira, Josep Irla Bosch, Salvador Albert, etc.) El seu sobrenom, a la lògia, era "Figueras", de primer grau, i de professió, propietari. Una adscripció que ja ens deixa entreveure que Genís Vidal, a poc a poc, anà evolucionant cap a posicions socials i polítiques més properes als federals. Però aquesta és una altra història que ara no explicarem.

• GENÍS VIDAL, L'ÚS DE LES MÀQUINES A LA MANUFACTURA SUROTAPERA

Genís Vidal, l'any 1878, reconeixia que, per moltes i diverses raons, els tapers havien sentit antipatia envers la intrusió de les màquines en l'elaboració dels taps⁵. Preocupació que, aleshores, encara subsistia en part, i que calia superar amb urgència en benefici dels propis interessos dels treballadors. Vidal pensava que la indiferència del proletariat en l'avanç progressiu de les màquines no feia més que facilitar la competitivitat estrangera, per tal com a Europa s'aplicava maquinària sense oposició, particularment als països de més consum de taps. Temia que, quan se n'adonessin -els treballadors-, de l'equivocació, ja seria massa tard. Era evident -ho reconeixia- la perfecció i l'economia amb què les màquines feien els taps més grollers (defes, bondes, puntuts, curt models, etc.) i, sobretot, el gran estalvi i la neteja que comportaven. I advertia

als lectors que molt aviat s'utilitzarien també per a obtenir les classes de qualitat superior, com la del trefí.

Tot això, Genís Vidal ho havia constatat de prop -era de l'ofici-, i especialment a casa del "laboriós i intel·ligent senyor Batet", on també havia vist la rapidesa i seguretat amb què treballaven els obrers.

Aquí, potser caldrà recordar als lectors que l'empresa de Josep Batet va ser pionera en l'aplicació de les màquines a l'artesanà. L'any 1881 hi va instal·lar la màquina -de ribot, ben segur- de Miquel Escuder⁶. I cinc anys més tard, segons testimoni de Primitiu Artigas, hi funcionaven trenta-tres màquines sistema Nowe Derbuel, i quatre sistema Vidal; perfeccionat aquest últim sistema pel mateix Batet⁷. Les primeres eren màquines de ribot i, de partit, les segones⁸.

Genís Vidal acabava el seu article d'*El Eco Guixolense* fent una crida als fabricants i comerciants del ram perquè hi invertissin sense por. I als companys obrers perquè rebutgessin els dubtes i les desconfiances sense fonament sobre les novetats que comportava l'ús de la màquina en l'"art" de fer taps.

Inexorablement, s'extingia l'artesanat i, amb ell, tot un món.

ÀNGEL JIMÉNEZ
Arxiu Municipal

5. VIDAL, G. "Las máquinas tapomeras", *El Eco Guixolense*, núm. 4 (20.10.1878).

6. CABANA, F., *Fàbriques i empresaris*. Barcelona, 1992. p. 125-132. Citat per BUSSOT, G. *Indústries, comerços i serveis. Sant Feliu de Guíxols 1800 - 1930*. Sant Feliu de Guíxols 2002. pàg. 16. i per ESPADALÉ. o.c. p. 83.

7. ARTIGAS, P., *Alcornocales e industria corchera*. Madrid, 1895, pàg. 235.

8. ESPADALÉ, J. . o.c., p. 78.

NOTÍCIES

DE L'ARXIU

DARRERES DONACIONS

DE L'ARXIU

25.10.2002 **Jordi Ros**

Un carnet de la CNT.
La ley del divorcio. Aprobada por las Cortes Constituyentes.
 Un retall de muguet, en paper.
 Programa de festes del col·legi Sant Josep (1928).
 Dos rebuts d'assegurances, 1917-18

18.11.02 **Maria Bordas**

Aplech. Model en vers y en prosa del nostre Renaixement. Edit. Dalmau Carles, Girona. 1905.

19.11.02 **Francesc Bigas**

Una carpeta de l'Escola d'Arts i Oficis (professor, B. Albertí) amb diversos treballs de dibuix de l'alumne.
 Àlbum de proves escolars del col·legi St. Josep. Curs 1930-31.

27.12.02 **Montserrat Paytuví**

Quadre amb una fotografia de Sant Feliu (Passeig. Vista aèria. Anys seixanta).

23.11.02 **Lídia Prats**

Còpia de 12 fotografies de Sant Feliu.

24.11.02 **Ramon Tauler**

Cessió de 47 fotografies familiars.

17.12.02 **Carmela Palahí**

Còpia d'una fotografia personal, on apareix ella mateixa recollint el diploma del Servicio Social.

30.10.02/22.01.2003 **Xavier Agramont Cruanyes i Glòria Barquet Torroja**

Xerocòpia del document, signat pels germans Sitjar de Castell d'Aro, en commemoració dels 91 anys de Narcís Cruanyes-Ros (27.09.1876).

15 fotografies realitzades per Paulí i Xavier Agramont (mas Cruanyes-Ros, ca l'Artigas, església de Fenals, costa...).

29.01.03 **Glòria Barquet Torroja**

Originals i clixés del disseny de sifons (La Mascota, la Granadina, can Cervera, etc.) de Subministraments Torroja, S.A., dibuixats per Josep Barquet i Ribatallada.

14.01.03 **Joan Xargay Saurí / Maria Melero Guirado**

10 negatius en placa de vidre de format 10 x 15 sobre Sant Pol i St. Feliu, anys vint-trenta.

21.01.03 **Montclar**

44 butlletins del C.E. Montclar.
 Programa de la sortida de germanor al Montclar, 1989.
 Exemplar de la revista *L'Ardenya* (1999).

31.01.03 **Jordi Valero i Vilaginés**

Foto en color de l'estació de Sant Feliu, locomotora núm. 4. Estiu 1967. Fotògraf: Josep M Valero Yago.

Robert Maymí ha fet donació del fons documental de l'antiga fàbrica Greiner e Hijos, S.A. En el proper *L'Arjau* publicarem la relació.

Mas Cruanyes-Ros (Fenals d'Aro). Anys trenta. Fotògraf: Paulí Agramont Parera (donació de Xavier Agramont i Glòria Barquet).

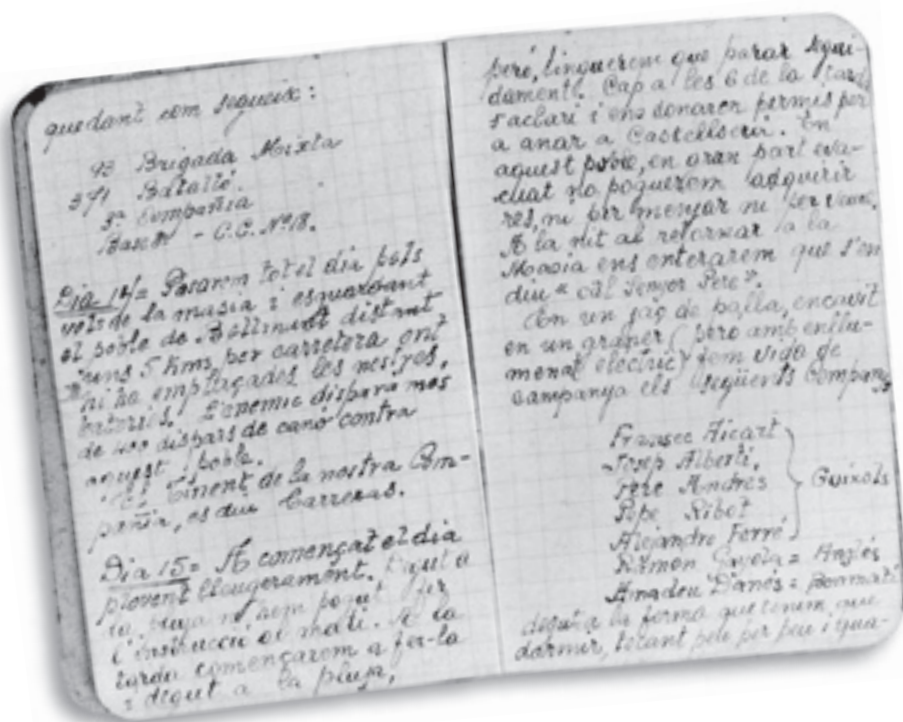
Guixolencs al front: el diari de guerra d'Albert Bosch i Vinyals (maig-juny de 1938)

Abans de la seva defunció fa uns vuit anys, la Carme Cañet va retrobar un antic diari on el seu marit, Albert Bosch, relatava les situacions que havia viscut al front de l'Est, a prop de Balaguer, durant els mesos de maig i juny de 1938, en plena Guerra Civil espanyola. Tot seguit, la Carme, a qui l'objecte portava massa records, el va fer a mans del seu fill, Jaume Bosch, per tal que ell en tingués cura. Fa un any, en Jaume va considerar que el quadern podria tenir un cert interès històric i ens en va parlar. Arran d'aquest fet, hem dut a terme una petita anàlisi del seu contingut, una part de la qual presentem en aquest article.

• EL DOCUMENT

El diari fou escrit, com s'ha dit, per Albert Bosch i Vinyals, nascut el 1907. Era fill de Dolors Vinyals i d'Enric Bosch i Vio-la, llibreter d'ofici, crític teatral, poeta i periodista, que destacà per haver estat director del setmanari local L'Avi Muné. L'Albert també fou periodista aficionat i president del Centre Excursionista Mar i Muntanya -CEMIM-. Era, per damunt de tot, republicà, catalanista i un "proselitista de la muntanya, a vegades, fins i tot un demagog d'ella"¹. Treballà de llibreter i, després, d'escrivent a les mines d'Osor.

Pàgines del diari d'Albert Bosch i Vinyals. Propietat de Jaume Bosch i Cañet.

S'havia casat amb la Carme Cañet, amb la qual -en el moment de redactar el diari que presentem- ja havia tingut dos fills, en Jaume i l'Albert. El quadern de guerra és de mida quartilla amb fulls grapats i consta de 68 pàgines escrites i algunes altres en blanc. En aquest document, l'autor discorre sobre les pròpies vivències i les dels companys amb qui comparteix la condició de soldat. Aquests són els temes que hem tractat més a fons en el present escrit, malgrat que, al llarg del diari, Bosch també fa referència al paisatge, a la població civil autòctona i a les activitats de l'exèrcit republicà destacat a la zona compresa entre Balaguer i Tàrraga. La redacció del diari va ser efectuada in situ entre l'11 de maig i el 27 de juny de 1938, molt probablement per deixar constància d'uns fets considerats excepcionals dins la trajectòria vital. Per a fer-ho, els esdeveniments són anotats a diari i d'una manera espontània, sense redactats previs ni reelaboracions posteriors, a diferència del que succeeix amb les memòries orals i escrites. Per bé que la redacció d'un diari en aquestes circumstàncies no és cap singularitat, no en coneixem cap altre exemple a Sant Feliu. Doncs bé, en aquells moments, i després de quasi dos anys de guerra, les tropes nacionals han acabat per tenir un control decisiu sobre el territori, sobretot després d'haver iniciat l'ofensiva d'Aragó, que pretén aïllar Catalunya de la resta de territori republicà i ocupar València. Aquestes maniobres han conclòs amb l'establiment de l'anomenat front de l'Est, seguint el Segre i l'Ebre, i l'ocupació de Lleida i Balaguer. L'exèrcit republicà, per tal d'evitar que caigui finalment València, inicia les ofensives de Seròs i Balaguer el 22 de maig de 1938. En aquesta última participaran Albert Bosch i altres guixolencs.

• **EL VUIT D'ESPASA S'INSTAL·LA A CASTELLSERÀ (13-19 DE MAIG)**

El diari s'inicia amb la incorporació efectiva del seu autor a la disciplina militar. La seva lleva -la de 1928-, juntament amb les de 1927 i 1941, havia estat cridada per decret de 13 d'abril de 1938². Complint amb aquesta obligació, el 5 de maig l'Albert s'havia presentat a la Caixa de Reclutament de Girona, CRIM núm. 19. El dia 11, finalment, surt de l'estació de trens de Girona de M.Z.A.³ i, en un primer moment, és conduït a Bellpuig d'Urgell -poble parcialment desocupat, situat a prop de Tàrraga-. Naturalment, el seu grup ha estat destinat a reforçar les línies republicanes del front del Segre, a fi de restituir les baixes que s'havien produït en operacions militars anteriors⁴. L'endemà, els enquadren en la 93 Brigada Mixta, 371 Batalló i 3a Com-

panyia. Tenen el front a pocs quilòmetres, a l'oest del poble. Però a Bellpuig els soldats només s'hi estan de manera provisional, ja que el dia 13 marxen cap a Castellsèr, on, de bon principi, l'Albert Bosch i els seus companys s'allotgen a prop d'un "mas-cuartel" i dormen "en un jaç de palla encabit en un graner"⁵. Allà, l'Albert escriu: "fem vida de campanya els següents companys: Francesc Aicart, Josep Albertí, Pere Andrés, Pepe Ribot, Alejandro Ferré (Guixols), Ramon Gayolà (Anglès) i Amadeu Danés (Bonmatí)". Pel que hem esbrinat⁶, molt probablement es tractaria dels guixolencs Francesc Aicart Prades, barrinaire de professió; Josep Albertí Fullà, àlies *Viri*, fuster; Pere Andrés Arxer, conegut com *Frufrú*, taper a Can Rosselló; Josep Ribot Lluhi, en *Pellucs*, amb negoci propi; i Alexandre Ferrer Ardít, dit *Polacra*, cambrer, solter⁷. En aquests primers moments, doncs, Ferrer bateja el grup amb el nom

Acampada a la Conca.
D'esquerra a dreta, Albert Bosch i Carme Cañet; Jaume Cañet i muller (sogres); Francesc Callicó i muller (amics); i Santiago Cañet (cunyat) i muller. Col·lecció Jaume Bosch.

El grup rep el nom de Vuit d'Espasa, atesa la forma en què es veuen obligats a dormir: "tocant peu per peu i quatre per banda".

1. Butlletí del Centre Excursionista Montclar, juliol - setembre 1954, centre del qual Bosch fou un dels fundadors el 1949.

2. MEZQUIDA GENÉ, Luis María. *La batalla del Segre*. Tarragona: Diputación Provincial, 1972, pàg. 36.

3. Sigles de la Compañía de los Ferrocarriles de Madrid a Zaragoza y Alicante.

4. MEZQUIDA, op. cit., pàg. 70.

5. En la transcripció de les cites hem optat per normalitzar la llengua, en la mesura del possible.

6. Padró municipal d'habitants de 1936 (Arxiu Municipal SFG) i entrevista a Francesc Molinas Oliu, 2-1-2003.

7. Segons el Fons d'Institucions, Presó Provincial de Girona, cèdula 022-213 (Arxiu Històric de Girona), Ferrer havia estat empresonat una setmana "per desafecció al Règim" el setembre de 1937.

“Havem passat uns moments difícils, sols, al mig d’un camp, plorant, pensant en els nostres fills i muller”.

de Vuit d’Espasa, atesa la forma en què es veuen obligats a dormir en el graner, “tocant peu per peu i quatre per banda”. Però només tres dies després els integrants d’aquesta colla són separats per companyies. Mentre que l’Aicart, en Ferrer, en Danés i un altre guixolenc, en J. Casadevall⁸, es quedaran, amb l’Albert, a la immediata reraguarda, la resta seran preparats per anar al front. Els que romanen al campament a penes si arriben a sentir des d’allà, intermitentment, els trets de l’artilleria enemiga, per això l’autor afirma al final de l’estada a Castellserà: “No he vist encara senyals de guerra, puix que els pobles estan curullts de gent”. En un altre ordre de coses, l’alimentació en aquests primers dies és acceptable. En canvi, del 19 de maig al 19 de juny, els queviures seran escassos i de pèssima qualitat. Aquesta situació millorarà ostensiblement per a l’Albert quan esdevingui ajudant de tinent. Concretament, Bosch esmenta àpats compostos per fesoles, lleties, peix i vi. Capítol a part és el tabac. Es tracta d’un bé preuat a la reraguarda, que reben amb poca freqüència: un promig d’un paquet -de 10 o de 20 unitats- cada 5 dies aproximadament. D’altra banda, l’estat d’ànim es ressent de la situació d’angoixa permanent en què viuen. Ja el 17 de maig, l’Albert coincideix amb el també guixolenc Martí Madrenas al camp d’instrucció i s’assabenta per boca seva que “el fill gran d’en Clavaguera és mort i que estan ferits en Garreta i en Fontàs (gran)”⁹. Aquests dies, la companyia d’en Madrenas s’està batent en retirada cap a Tàrraga. A les proximitats de Balaguer, el seu company Fontàs ha rebut un tret d’ametralladora i l’han operat dalt del tren mateix per guarir-lo de set o vuit forats en el budell¹⁰. En aquest context, doncs, de desmoralització, l’autor diu: “Després ens havem explicat les nostres flaqueses i ha resultat que cada u de nosaltres, sense haver-nos dit res, havem passat uns moments difícils, sols, al mig d’un camp, plorant, pensant en els nostres fills i muller”. L’etapa de Castellserà es clou de sobte quan, la matinada del dia 19, se’ls comunica que s’han d’encaminar cap a Butsènit.

• EL FRONT I LA RERAGUARDA DE BUTSÈNIT (19-29 DE MAIG)

Arriben al matí a Butsènit, on anota: “ens han encabit com anxoves a l’església parroquial”. L’endemà, la situació no millora: “Havem passat una nit en pèssimes condicions, ja que no cabíem al lloc que ens han destinat per a dormir”. El dia 21, el grup escindit del Vuit d’Espasa -format per l’Albertí, l’Andrés, en Ribot i en Gayolà- és enviat a primera línia de combat, en direcció a Balaguer. Entre el 22 i el 30

de maig tenen lloc els moments en què Albert Bosch experimenta una angoixa més profunda. El moment culminant de les hostilitats té lloc els dies 22 i 23, amb un resultat parcial favorable als republicans en el sector de Balaguer, malgrat els bombardejos i les víctimes resultants. L’Albert no amaga que ha sentit la mort propera: “tinc de confessar que, com sigui que ha estat la primera batalla que he presenciat, m’ha impressionat fortament”. El 24, s’assabentarà que el grup de soldats de la seva companyia ha tingut més de 40 baixes, entre elles 3 morts. Arran d’aquest fet, escriu: “Això naturalment ens ha consternat puix que en aquesta cia. hi ha enquadrats els nostres antics companys de Guíxols i Anglès”. Per acabar-ho d’adobar, un xicot de Llagostera li notifica que el guixolenc Enric Hostench està malalt¹¹. Finalment, el 28, els companys Albertí, Gayolà i Ribot, “que venien gairebé famèlics a causa d’haver passat 8 dies lluitant constantment i 48 hores d’ells sense cap aliment ni aigua”, li narren les seves vicissituds al front. Per als que s’han quedat a Butsènit, el menjar tampoc no és abundant i la climatologia no acompanya: “Fa un fred molt viu que ens obliga a portar tots els nostres abrigitalls i que ens desperta una gana gairebé famèlica”. Els esmorzars, si hi ha sort, inclouen “una pèssima imitació de llet de pot amb una quantitat enorme d’aigua”. Però el més terrible és que no sempre hi ha àpat: un dia, per dinar, hi ha tan sols “un chusco”, i un altre dia, en referir-se al sopar, diu: “l’havem devorat, puix que tot el dia no ens havien donat res”. D’altra banda, la insalubritat de l’aigua agreuja la situació. Malgrat això, Albert Bosch intenta observar una higiene acceptable: “Les hores que estem al camp” -explica- “les fem en rentar-nos la roba”. Finalment, el dia 29, reben ordre de marxa cap a Agramunt.

• BREU ESTADA A AGRAMUNT (29 DE MAIG-1 DE JUNY)

Agramunt ofereix en aquells dies un panorama desolador -amb més de 60 edificis enrunats per les bombes i amb intensa circulació de camions militars. Només d’arribar-hi, se’ls notifica que han de dormir al ras i l’Albert ens explica que “bona part dels companys es preparen una xavola”. El grup inicial de guixolencs es retroba allà; tanmateix, el Vuit d’Espasa no hi és al complet: “En Pere Andrés ha estat ferit a l’esquena i, segons ens han dit, s’ha infectat. En Gayolà ens ha explicat totes les seves peripècies i principalment els moments que passaren portant en Juanals de cal Gay, que estava ferit al ventre per una ràfega d’ametralladora i que, a l’arribar al lloc de socors, havia ja mort”¹². A partir d’aquest dia, en

A la dreta, mapa del front de Catalunya, editat des del bàndol nacional. Donació de la família Batet. AMSFG.

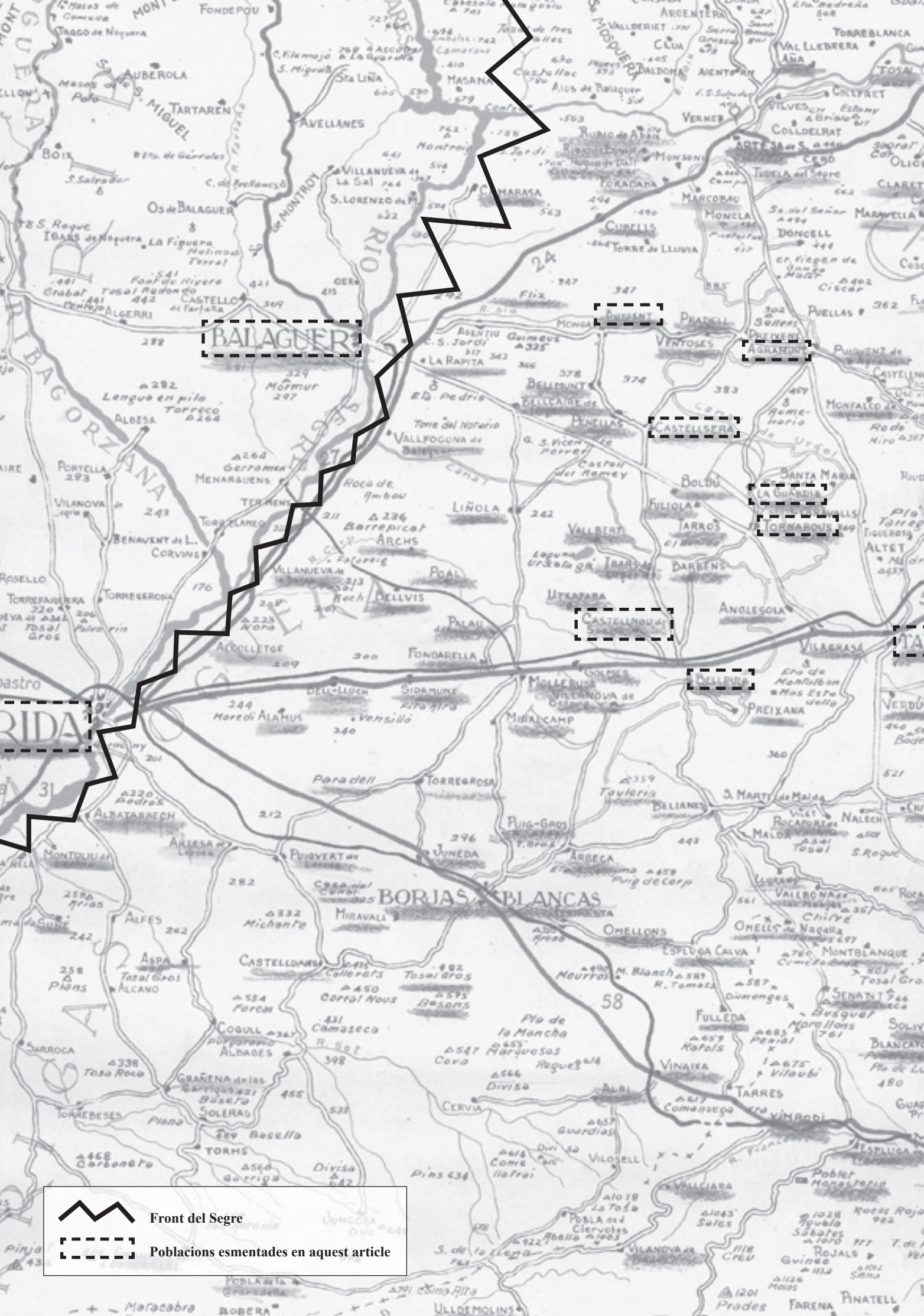
⁸. Probablement Josep Casadevall Dausà, nascut el 1906.

⁹. Martí Madrenas Molinas -serraller- i Pere Fontàs Tort -escrivent- havien format part del grup de Minyons de Muntanya del CEMIM, secció dirigida justament per l’Albert Bosch, segons els butlletins del centre de juny i juliol de 1932. Pel que fa a la suposada mort de Manuel Clavaguera Trull, en realitat s’hauria passat al bàndol nacional, segons Molinas. Finalment, Amèric Colom Garreta feia de cambrer de l’Hotel Sant Jordi.

¹⁰. Entrevista a Martí Madrenas Molinas, 2-1-2003.

¹¹. Enric Hostench Moliné, nascut el 1906, feia de xofer de camions.

¹². Joan Juanals Sardó, treballador d’aglomerats a La Suberina SA., deixà vídua i dos fills.

BALAGUER

OSSEN

AGRIANET

CASTELLISERA

LA GUARDIA

ORNABOU

CASTELLNOVA

DELLENT

BORJAS BLANCAS

Front del Segre
Poblacions esmentades en aquest article

Albert Bosch amb el seu fill Jaume, l'any 1938.
Col·lecció Jaume Bosch.

Pere Andrés i en Pepe Ribot ja no seran mencionats cap més vegada al diari. Possiblement marxen cap a altres pobles de la zona, com fan Bosch, Aicart, Ferrer i Casadevall, que són traslladats a Tornabous. Abans de deixar Agramunt, i després de coincidir amb el noi de l'Enric *Gitano*¹³, fan "un lot de roba pel company Josep Albertí, que en la darrera lluita perdé tot el que portava". Malgrat que les hostilitats acaben el 30 de maig, el sentiment d'opressió de l'ànim no disminueix: "Havem passat uns moments de veritable angúnia, puix que com passaven en vols de 3 avions ens semblava que constantment els teníem a sobre". Sortosament, aquestes són les proves més dures que haurà de passar -almenys durant els dos mesos relacionats al diari-. Amb tot, la vitualla no millora: el 31 de maig, després de menjar bacallà, Bosch es queixa que "l'aigua que hi ha per aquest lloc és molt dolenta", per la qual cosa demanen al comissari de la seva companyia que els en faci portar de potable. L'1 de juny es dirigeixen a Tornabous, fent nit en un cafè de la Guàrdia, que té "tot el sostre foradat per la metralla del darrer bombardeig".

• INSTRUCCIÓ I ESBARJO A TORNABOUS (1-19 DE JUNY)

L'allotjament a Tornabous es fa en un edifici del poble, amb comuna i safareig. A causa del refredament de l'ofensiva de Balaguer, el poble és lloc de pas per a les brigades que tornen del front -entre elles, com observa l'autor, la del Campesino i la de Líster-. En aquest indret, Albert Bosch és nomenat caporal i comença a estudiar tàctica militar. Tanmateix, referint-se a les provisions, lamenta: "Per ordre del govern queda rebaixada la ració de ranxo i la de pa". Alhora, les hores de son s'escurcen. Per tot plegat, la fati-

ga és intensa i augmenta el desànim: "Al nostre pas pels carrers hem notat que moltes dones ploraven, el que ha fet que ens vinguessin les llàgrimes als ulls, al pensar en els nostres familiars". De fet, els parents seran de gran ajuda: envien queviures i objectes útils -la germana de l'Albert, aquests dies, li tramet tabac, xocolata, sucre, sardines i sabó; i la seva muller, carn, cafè i sucre-. Tot plegat contribueix a augmentar el llistat de pertinences de què ja disposa: una motxilla, roba, cobrteria, efectes d'higiene personal i "el carnet sindical". A més, quan li cal, compra altres productes bàsics. Pel que fa als paisans, en Bosch es troba el guixolenc Dorca¹⁴, i comparteix l'estada amb els tres companys que encara no han lluitat al front -l'Aicart, en Ferrer i en Casadevall-. A l'Aicart, per exemple, "l'han fet de transmissions", però en Bosch continua relacionant-s'hi. Alhora, alguns guixolencs són ascendits: "avui [9 juny] havem portat per primera vegada el distintiu de cabo els companys Casadevall, Ardit¹⁵ i jo". També es retroba amb en Danés, que, en el transcurs d'un sarau nocturn, canta cançons mentre en Toto (gitano) toca la guitarra i el Xato balla¹⁶. Aquí es fa palès que, des que són a Tornabous, hi ha més espai per a l'oci: "A l'hora d'anar a dormir, en Miaja i un altre company ens han divertit amb els seus jocs". En aquest sentit, un altre dia explica: "Una colla de companys gironins havem cantat varies sardanes, i altres companys les han ballades, enmig dels aplausos de tots nosaltres". Simultàniament, tornen a prendre cafè, presencien balls al cafè del poble i juguen a futbol. Per aquestes dates, l'Albert rep cartes de la seva muller, de la seva germana i de F. Fuertes¹⁷. Ell, al seu torn, escriu a casa i a un tal Joan Bonadona. Per últim, Bosch és escollit instructor de caporals i ajudant del tinent Josep Climent. D'aquesta manera, amb la partida de Tornabous, deixa enrere els companys i es trasllada a Castellnou de Seana.

13. Probablement es tracti d'un membre de les famílies guixolenques Patrach o Pubill, d'ètnia gitana.

14. En el padró de 1936 només hi ha un Dorca, en Lluís, que no es trobava en edat de lleves. Per tant, pensem que podria tractar-se d'Aureli Albertí Dorca, àlies Cabo Cañón.

15. Hem de suposar que fa referència a l'Alexandre Ferrer Ardit.

16. El Xato podria ser el guixolenc Manel Jiménez Fabregat, paleta, que rebia aquest apel·latiu.

17. Fuertes Miravet, barceloní, era el superior de l'Albert Bosch a les mines d'Osor.

A Castellnou de Seana s'allotja en una casa on "les puces ens haurien menjat vius"

• L'ESCOLA DE CAPORALS DE CASTELLNOU DE SEANA (20-27 DE JUNY)

En aquest nou destí, primerament s'allotja al cafè del poble, "molt net i ventilat", i llavors en una casa on "les puces ens haurien menjat vius". Finalment ho fa en una altra de "neta i còmoda". El temps a Castellnou transcorre entre classe i classe, a l'escola de caporals. La vida de l'Albert -ara més allunyada de les preocupacions del front- esdevé molt més plàcida, ja que s'estalvia alguns dies d'instrucció militar i fa àpats abundants, "nets" i, fins i tot, algun d'"estupendo": "fideus amb *tocino*, enciam, ceba, olives, patates fregides, dos bistecs, ametlles, cirereres, cafè i conyac". A la vegada, gaudeix de més hores de repòs, amb temps fins i tot per fer alguna becaïna. En Bosch, a Castellnou, no hi tindrà cap dels guixolencs amb qui va començar aquestes vivències. Únicament es menciona "l'amic Bertolot", que desconexim si era de Sant Feliu. L'Albert dedica el seu temps lliure als partits de futbol, a fer la xerrada amb habitants del mateix poble, a ballar -a les nits-, i a redactar el que anomena "els nostres petits treballs literaris", entre els quals s'hi devia comptar el diari que analitzem. I evidentment, manté el contacte amb els familiars -la germana i la dona- a través de la correspondència, per bé que, sovint, amb retards de fins a trenta-dos dies. Les cartes de la seva muller són molt esperades, fins al punt que li sembla que passen més dies del compte entre una i altra. El dia 24, per exemple, diu "avui fa 18 dies que no he tingut cap carta de la Carme". En realitat en feia deu.

• TRETOS DE LA PERSONALITAT D'ALBERT BOSCH

El diari en conjunt ens aporta dades sobre els trets de la personalitat d'Albert Bosch. Després de llegir-lo, se'l pot definir com una persona sensata, culta i, sens dubte, irònica. Ell mateix delata la seva set d'aprendre quan es queixa que l'han fet deixar les lliçons d'antigàs per passar a estudiar per caporal, i diu que aquest canvi l'ha "mortificat moltíssim puix que havia començat a estudiar-ho amb molt interès". Més tard, se'ns presenta com algú instruït quan diu que les lliçons de caporal, "pels que tenim una preparació cultural mitjana resulten molt monòtones per llur poca consistència il·lustrativa". D'altra banda, quan descriu Agramunt, en fa una ressenya pròpia també d'algú que té una certa sensibilitat pel paisatge: el qualifica de típic i es fixa en els carrers emporxats i en l'església, de "valor arquitectònic molt apreciable". En una altra ocasió,

després d'haver passat tot el dia al sol, té un record pel paisatge guixolenc quan diu: "M'ha quedat la pell com si hagués anat a banyar a la Conca". Per altra part, com dèiem, Albert Bosch fa gala d'una fina ironia i un gran sentit de l'humor. Per exemple, quan parla de les ventositats que els produeixen les fesoles que els donen a cada àpat, compara el graner on dormen amb "una sala de concerts, amb notes per tots els gustos". O quan fan un simulacre de prendre una casa de pagès veïna, es permet el colofó: "que naturalment havem conquerit". En una altra ocasió, quan els superiors anoten alguns soldats perquè els han trobat alls i cebes robats al "*macuto*", Bosch confessa: "Si haguessin vist el meu, el tenia ple d'escarxofes". Pel que fa a la religió, l'única referència que en fa és la descripció d'un sant Pere de "mirada esfereïdora", pintat al fresc d'una església, del qual diu: "ens amenaçava fotre'ns pel clatell un manyoc de claus feixugues que ens mostrava descaradament".

• DESENLLAÇ

El diari s'acaba el dia 27 de juny de 1938. Faltaven encara sis mesos per l'inici de l'ocupació militar de Catalunya, moment de gran activitat bèl·lica que es va saldar amb la defunció o desaparició al front dels següents companys i coneguts d'Albert Bosch: Francesc Aicart, Pere Andrés, Joan Juanals, Amèric Garreta i Pere Fontàs¹⁸. Per altra banda, la resta faran camí de retirada amb el gruix de les tropes. Enmig d'aquestes circumstàncies, l'Albert aprofita el desori per amagar-se en una barraca a la vora d'Osor, poble on s'està la seva família. Allà sobreviu gràcies als aliments que els parents li proporcionen en secret. Quan perd la por, torna a Sant Feliu, però de seguida va a Barcelona, on ha trobat feina a la Central Tèxtil. Dels guixolencs restants, s'exilien a França l'Alexandre Ferrer i en Martí Madrenas -que es repatria al cap de poc i és reclòs en un batalló de treballadors-. A Sant Feliu, també hi tornen en Josep Ribot, en Manel Clavaguera i el *Xato*; i en Josep Albertí i l'Enric Hostench es traslladen a altres poblacions catalanes.

JORDI GAITX
Historiador

JOSEP SOLÀ
Filòleg

18. OLIVA LLORENS, Jordi. *El cost humà de la guerra civil a les comarques gironines*. Girona: El Punt-Hermes, 1999. Fontàs morirà a causa de l'impacte directe d'una bomba damunt el seu pou individual, a Sta. Maria de Meià (la Noguera), el 23-12-38. Vegeu Joan SANS SICART. *Comissari de xoc*. Lleida: Pagès editors, 2001, pàg. 66.

iii...y Catalunya!!! (Mot final), una obra de teatre d'Hermenegild Vila Saglietti

El farmacèutic de Sant Feliu de Guíxols Hermenegild Vila Saglietti fou un home polifacètic com pocs, que, a més de dirigir una farmàcia i de ser director d'El Eco Guixolense, fou un regionalista convençut, autor de diversos estudis sobre el conreu i la problemàtica del suro. Entre aquests estudis, destaco el següent: Apuntes. Crisis por que ha pasado la industria corchera. Su historia y su solución (Girona, Paciano Torres, 1880). El segon es refereix a les relacions comercials entre Espanya i Portugal, els dos estats màxims exportadors de suro en aquell moment: O Sobreiro. (El alcornoque). Explotación comercial ante las relaciones internacionales hispano-portuguesas. (Girona, Paciano Torres, 1892). El darrer de què tinc notícia és Cultivo comercial del alcornoque (1892). El 1902 va publicar una obra teatral iii Catalunya!!! (Mot final), editada a Girona per Paciano Torres. La lectura d'aquesta obra dramàtica motiva la redacció d'aquesta nota.

iiiCatalunya!!! (Mot final), que el seu autor qualifica d'improvisació, organitzada en dos actes i en quatre quadres, escrita en català i castellà, i en un vers d'estar per casa -obra que desconec si es va arribar a representar en algun escenari de Sant Feliu de Guíxols- ja va cridar l'atenció de l'estudiós Albert Rossich, que en el seu llibre *Història i mite del Rector de Vallfogona* (Barcelona, 1988) la va explotar com una altra derivació del mite literari del rector. Francesc Vicenç Garcia Torres (1582-1623) fou un

dels escriptors més populars de les lletres catalanes del segle XVII, de la primera generació barroca de la poesia catalana, dramaturg, amb una vida llegendaria i curiosa, novel·lesca, que va acabant essent patrimoni de les classes populars catalanes de final del segle XIX, per les seves composicions de caire humorístic i escatològic. Aquest fenomen es coneix com vallfogonisme. El "recort històric" de Vila Saglietti promet, però, molt més.

La farmàcia d'Hermenegild Vila era al carrer Major.

A dalt, capçalera de *El Guixolense* on figura Hermenegild Vila.

A la dreta d'aquestes línies, publicitat de la farmàcia Vila.

L'obra de caire històric, de la qual faig una petita sinopsi, situa la seva acció a Madrid. En el primer acte, a la capital del regne, el rector té una entrevista amb el poeta Lope de Vega, llavors l'escriptor més famós de Castella; d'aquest acte en deriva la famosa anècdota del nen adormit que, pel fet de ser molt coneguda, no repetirà. Lope de Vega acaba reconeixent l'enginy i la fama del nostre rector. El segon acte narra la seva suposada relació amb Felip IV, quan, en un viatge a la cort, demana a Garcia que li expliqui la situació de Catalunya. És en aquest segon acte quan Vila Saglietti aprofita per posar en boca de Garcia les reivindicacions seculars, la problemàtica històrica de Catalunya, tan cara als homes de la Renaixença. Li explica el poc respecte que senten els castellans per les lleis catalanes, blasma l'actuació dels seus virreis -especialment el comte de Santa Coloma a la Guerra dels Segadors-, es queixa de la problemàtica de l'oficialitat de la llengua

i de l'oblit per als seus furs. En aquesta trobada també hi ha la presència del comte-duc d'Olivares i d'escriptors amb una actitud bel·ligerant envers Catalunya (Góngora i Quevedo), a més de Lope. Si amb aquests i altres escriptors Castella vivia el seu segle d'or, i era admirada, per tant, per l'esplendor que suscitava en el camp de les lletres, Catalunya hi oposava la fama i el bon ofici de Vicenç Garcia, l'escriptor més exportable del XVII català; altra volta posat en circulació pels estudiosos de la literatura catalana de la Renaixença, que treballen per dignificar la precarietat de l'idioma i les institucions. Garcia s'entreté fent comparacions entre la llengua castellana i la catalana a propòsit d'una cançó. Arriba a la conclusió que la nostra llengua és tan rica i apta com la castellana, ja que admet tots els usos que ornin una llengua moderna i flexible. El geni del català, la seva dignitat literària, també es nota en l'ordre intern: ús de monosíl·labs, en l'expressivitat i la riquesa dels seus refranys. Per a Vila Saglietti, com per a molts intel·lectuals de la seva època, la llengua era un baluard distintiu i irrenunciable.

Es tracta d'un teatre conservador i de tendència historicista, a través del qual aquest escriptor fa un viatge al passat. Prenent com a base la crisi catalana del segle XVII, amb el rerafons de la Guerra dels Segadors, un episodi que situa entre la història i la ficció novel·lada, intenta fer comprendre a Olivares, a tots els espanyols i catalans desmemoriats la problemàtica que viu Catalunya a la fi del segle XIX. Jaume Vicens Vives establí a l'any 1901 l'inici d'una generació reivindicativa, la culminació d'un estat d'esperit que arrencava de la crisi de l'Antic Règim. El poeta i dramaturg Vicenç Garcia, que actuava com a ambaixador català a la cort de Madrid, representa l'esperit del patriota que demana respecte per a una

Es tracta d'un teatre conservador i de tendència historicista.

Catalunya que no té imperi, sense Estat. Exigeix la reconeixença de les seves institucions, la llengua i l'ensenyament, sempre dintre d'un regionalisme ben entès, no separatista. L'obra s'acaba quan tots els protagonistes canten *Els Segadors: Al-leluia! Al-leluia (cridant fort) Viva Espanya!* Desconec la filiació política exacta de Vila Saglietti, el pes i la força que el catalanisme polític i cultural tenia pels volts de 1901 a Sant Feliu, però al llarg de la seva obra vehicula unes idees regeneracionistes, d'una Catalunya, regió, respectada, amb uns senyals d'identitat propis, en el context d'una Espanya forta.

La dedicatòria que duu l'obra és prou significativa: "A Catalunya y á Espanya. A la Regió porque ho recordi; a la Nació porque (sic) no ho descuidi, coral tribut d'un català de Catalunya (es a dir que no viu al estranger)".

• MOTS FINALS

En aquesta època, a final del segle XIX, inicis del segle XX, el desvetllament de la consciència regionalista catalana fa que comencin a sorgir demandes perquè el català esdevingui llengua oficial. La crisi colonial de 1898 accentua la crisi entre Catalunya i Espanya. La intel·lectualitat catalana pren posició davant la decadència espanyola. El renaixement de les lletres catalanes fa que s'ajuntin molts enemics de la nostra llengua i cultura que s'oposen a aquesta revifalla. Els escriptors catalans sempre s'han de justificar de les acusacions que se'ls llancen en el sentit que la seva defensa del català implica l'abandonament del castellà, la llengua nacional, la del poder central. Apareixen a la premsa de l'època els primers articles sobre la posició del català en relació al castellà, problemàtica aquesta que Ramón Menéndez Pidal exposarà l'any 1902 en una sèrie d'articles publicats a *El Imparcial* de Madrid. L'obra de Vila Saglietti representa el punt de vista català, local, en aquesta crisi entre Catalunya i Espanya. Per això, aquest intel·lectual de Sant Feliu no s'està de publicar, en un apèndix de l'obra, el discurs que Bartolomé Robert va pronunciar al Congrés dels Diputats, en les sessions de 25 i 26 de novembre de 1901, en el qual es debatia el programa de les Bases de Manresa, el problema de l'ensenyament del catecisme en català, les difícils i conflictives relacions entre la intel·lectualitat catalana i l'espanyola, amb tots els matisos que vulgueu. La constitució de la Unió Catalanista i l'aprovació de les bases discutides a Manresa l'any 1892, que marquen el camí a seguir en la recuperació política i cultural catalana, tenen les seves arrels en les reivindicacions catalanistes que Vicenç García i els seus amics adrecen al rei d'Espanya i a Olivares. Hi ha la voluntat d'anar al centre

d'Espanya a explicar aquest catalanisme intervencionista en els afers d'Estat. Per aquesta època, el polític madrileny Francisco de Silvela (1845-1905) afirmava a la revista consagrada a la doctrina catalanista *La Lectura*, entre moltes altres coses, el següent: "El catalanismo es ante todo y sobre todo una agitación, un separatismo, una diferenciación, no en el sentido de aspirar, por combinaciones de la razón y la fuerza, a constituir nacionalidad independiente, sino de satisfacer impulsos del sentimiento y de pasiones puramente afectivas, en las que concurren atavismos de raza, leyendas y remembranzas de glorias propias y de agravios ajenos".

Vila Saglietti, que fa sempre de pedagog, enriqueix aquest record històric amb un aplec de notes, cites històriques, extreptes de diversos llibres del moment. Intenta ajudar el lector perquè compregui millor el difícil segle XVII català, en relació a les reivindicacions del passat promogudes pels homes de la Renaixença i del Modernisme. També transcriu un discurs de Francesc Pi i Margall, en uns jocs florals, peça oratòria amarada de reivindicacions polítiques i culturals. Per tal d'il·lustrar la riquesa de la llengua, agrupa, per ordre alfabètic, un seguit de refranys catalans amb la seva traducció castellana. En el seu llibre ja esmentat *O Sobreiro (el alcornoque)*... hi publicava, amb la intenció d'il·lustrar castellans i portuguesos, sis consideracions per demostrar que el català era un idioma i no un dialecte del castellà. El títol d'aquest apartat és "*Que el catalán es idioma y no dialecto del castellano, como algunos pretenden*". En aquesta obra torna a copiar aquestes consideracions per aclarir, d'una vegada per totes, aquest dogma de fe.

Des del punt de vista dramàtic i literari l'obra *¡¡¡...Y Catalunya!!! (mot final)* té un interès gairebé nul. L'obra, escrita per un neòfit, té molt més interès des d'un punt de vista sociològic, per fer pujar a l'escenari dues llengües, dues cultures, que representen dues concepcions oposades de la realitat espanyola, esglaons d'una tensió cultural i política que venia des de mitjan segle XVII. Recordem també que el bilingüisme i la diglòssia estaven molt arrelats en moltes capes de la societat catalana del segle XIX. Es tracta, en definitiva, d'un pamflet, d'un al·legat patriòtic i polític, destinat a combatre perjudicis seculars, divulgat per afavorir el diàleg, la comprensió, el ressorgiment cultural-nacional de Catalunya en el context d'una Espanya que hauria de promoure un regionalisme de tipus federal. Hi ha un moment de l'obra en què Vila Saglietti afirma que només "*respetando a la región, España será nación*".

PEP VILA

Filòleg i escriptor

Quin és l'origen del nom de Calassanç? Un suggeriment

Fa temps, el juliol de 1999, en un escrit publicat en el setmanari Empordà de Figueres, exposava la meua hipòtesi sobre l'origen musulmà del nom de la població marinera de l'Escala, l'etimologia de la qual s'ha intentat explicar a partir d'un origen llatí no massa convincent.

A la dreta de la fotografia, la platja de Calassanç.

Ho recordo ara perquè fou a partir d'un document notarial guixolenc del segle XVIII on vaig llegir el nom dels terrenys de la muntanya del molí de les Torques; en aquest escrit, es referien a aquests terrenys amb el nom d'*Asclasans*.

Per tant, si aquest nom procedís de l'accident marítim que és l'entrada del mar en una costa, conegut com cala, llavors, en aquells documents, s'havia d'haver escrit *Sa Calasans*, i no pas la forma abans esmentada.

La lectura del llibre de la professora Bremon *De quan érem o no musulmans* em confirma que de la paraula àrab *al-qal'a*, que significa 'castell' o 'torre defensiva', n'han derivat el cognom castellà *Alcalá* i el mot català *Ascala*. O, segons Corominas, també la forma cala, que apareix en un topònim de la Baixa Ribera, *Calassans*.

Per això el meu suggeriment seria que el nom del nostre Calassanç podria tenir igualment un remot

origen musulmà en record d'una torre defensiva en aquells temps allunyats. Pel que fa a aquesta idea, és possible que unes prospeccions arqueològiques efectuades abans de la urbanització de la zona ens haguessin confirmat -o com a mínim ens haguessin orientat- en la nostra suposició.

DR. BENET JULIÀ
Investigador

En efecte, Corominas ha establert sòlidament a E.T.C. l'etimologia de Calassanç: "Es tracta d'un poble edificat entorn d'un castell fortíssim, encara subsistent dalt d'una penya inexpugnable, precisament en la zona on correu el front morocristià durant segles. Es tracta doncs de l'àrab *qālca*, 'castell', més el nom romànic de persona *Sanç* (llatí, *SANCTUS*), que devia ésser el d'algun moro local hispànic...". (COROMINAS, J., *Onomasticon Cataloniae*, vol. III).

La biblioteca, un nou espai de futur, present

Poc abans de les 10 del matí. Davant la plaça del davant de la biblioteca el fred dels darrers dies encara es deixa sentir. Però això no impedeix que les primeres persones s'esperin per poder-hi entrar. Els llums ja hi són encesos, el personal està acabant d'engegar els ordinadors; el noi que porta el correu ja ha vingut, les noies que netegen estan acabant a corre-cuita la seva feina, "hi ha tant per fer; ni punt de comparació amb l'antiga biblioteca!". Els llibres, les revistes, els vídeos... que el dia anterior havien estat consultats o retornats en préstec tornen a ocupar el seu lloc, impacients, per tornar a ser presos entre les mans d'algú, a qui li farà profit, o no; això a voltes no es pot saber del cert. Els diaris són a punt damunt la taula, esperant la primera persona que els obri i s'assabenti de les bones i males (darrerament, molt dolentes...) notícies que recorren el món, com un nou Mercuri portant les noves de l'Olimp. Petites coincidències del fat: aquí, damunt dels ara nous fonaments, fa més de cent anys hi havia hagut el Cafè Mercurio.

El personal es dirigeix als seus llocs de treball: a qui li hagi tocat recepció obrirà la porta a les 10 en punt. La llum del matí crea una atmosfera agradable, diàfana. Els lectors de diaris i revistes es reparteixen per la planta baixa: hi ha qui seu a les cadires, d'altres als sofàs (són

confortables, acabats d'estrenar, i dóna gust d'estar-s'hi). Algú està mirant l'expositor de novetats (n'hi ha un just a l'entrada; un altre, a la sala infantil i el darrer, al primer pis); agafa un llibre i acaba per asseure's en un sofà per fullejar-lo. Potser d'aquí una estona decidirà emportar-se'l a casa en préstec. Aquests primers

A dalt, lectors de la premsa diària.

A la dreta, panoràmica de la Plaça i la façana principal de la biblioteca.

A l'altra pàgina, una usuària consultant la secció de revistes, a la planta baixa.

A la dreta, detall de la façana de vidre, amb la paraula *biblioteca* ressaltant sobre el conjunt.

A baix, els sofàs són un lloc ideal per a llegir un llibre, una revista....

Els professionals d'aquest món sabem que ja no es tracta "d'acumular" la informació i el coneixement, sinó d'accedir-hi.

dies el personal no para de donar d'alta els usuaris: donat que la biblioteca està totalment informatitzada, el préstec es fa mitjançant els ordinadors i un programa informàtic que comparteixen totes les biblioteques (públiques i també les universitàries).

Informem un nou usuari (que és la primera vegada que trepitja una biblioteca, felicitats!) que és impres-

cindible fer-se soci i tenir el carnet de la biblioteca per poder-se endur a casa en préstec els llibres, els vídeos (i ara també els DVDs), els CDs de música, els números endarrerits de les revistes. Sorpresa: no cal pagar? és gratuït? La cara d'estranyesa de l'usuari que no s'acaba de creure que encara hi hagi coses gratuïtes és impagable. Encara queda tanta feina de promoció i de sensibilització per fer! No, senyor,

senyora, noi, noia,... les biblioteques públiques són un servei gratuït per a tota la comunitat. I d'això farà gairebé cent anys (aquí a Catalunya: amb l'inici de les biblioteques promogudes i bastides per la Diputació de Barcelona, a principis dels anys vint).

Arriben també les primeres consultes: teniu *El País*? No en paper, però el pots consultar per Internet a la primera planta, a www.elpais.es. Teniu uns horaris de la biblioteca? Els targetons editats pel Servei de Biblioteques de la Generalitat ens estan sent molt útils, mentre encara no tenim els tríptics de la biblioteca (nota mental: quan passi tot l'enrenou de les primeres setmanes, ens hi hem de posar de valent, igual que amb tants d'altres temes). Estic buscant els llibres de cuina... A la primera planta; el meu company ja t'indicarà on és... Per on es puja a la primera planta? Sembla estrany, però no ho és tant: la porta de fusta està tan extremadament ben integrada

amb la paret que no es veu gaire bé. També hi ha l'ascensor (per fi un edifici pensat mínimament per a discapacitats físics). Puc fer una fotocòpia d'aquest article de revista? Sí, hi ha una fotocopidora a la planta baixa (a la sala infantil) i una altra, al primer pis. Imagineu tot el que podríeu arribar a preguntar: qualsevol informació que estiguis buscant, ja sigui per la teva feina, per les teves afeccions, pels teus estudis o pel simple plaer de la cultura (esperem que ningú no pensi que això és un contrasentit: la cultura és un plaer, sigui en forma de llibre, música, cinema, teatre, pintura...).

Algú s'atura davant el directori dels espais de l'edifici: a la segona planta hi ha la sala d'actes i un parell d'espais de personal (poques estones hi podem passar, per al moment: a baix hi ha massa feina); per a quan l'Arxiu Municipal? Serà al semisoterrani (i per quan llegiu això, molt probablement ja hi estarà instal·lat). Els primers usuaris del servei d'Internet ja han pujat a la primera planta i s'han connectat a la xarxa: hi ha qui és lluny de casa i es cartreja per correu electrònic amb la seva família, els seus amics, els seus amors... Hi ha qui està practicant amb això d'Internet i de la informàtica perquè està fent-ne un curs. Consultes de pàgines web per a una treball de recerca, per a buscar feina, per saber la nota d'un examen... També hi ha qui redacta un currículum amb el Word. Del primer pis estant, la vista és magnífica: la serralada de l'Ardenya (cada muntanya i promontori té el seu nom, massa llarg aquí per reproduir-ho, vols un llibre a on t'ho expliqui? Te'l buscarem) es contempla en tot el seu esplendor, minvat ara per un desgraciat incendi.

El matí passa com qui no vol la cosa, amb un fluir d'usuaris, però amb certa tranquil·litat: trucades, consultes, entrant dades als ordinadors, fent préstecs, ajudant a navegar per internet,... Dos quarts de dues; cal tancar i quedar-se una estona més fent feina (per què sempre acabem sortint més tard de l'hora que ens toca?). A les cinc de la tarda (hi ha personal que ja ha vingut abans per tenir a punt la biblioteca una altra vegada), tornem-hi!, altre cop obrir portes, i ara sí que l'allau és impressionant (els primers dies el col·lapse podia ratllar la història, si hi ets propens). Ara és quan arriba el gruix de públic escolar, que engoleix la biblioteca fins a les set de la tarda (després van marxant cap a casa). Comença també la lluita (diària i constant) per intentar mantenir els nivells de soroll i silenci adequats, i unes mínimes normes de convivència i comportament (de nens i adults també, naturalment): a voltes pot resultar difícil fer viure en aquest espai persones amb necessitats tan diferents. El personal va de bòlit per intentar servir a tothom de la manera més ràpida possible i amb la màxima eficiència (demanem disculpes perquè som conscients que no sempre és així). Sembla curiós, però la gent fa cua per poder-se endur en préstec un llibre; en certa manera que ens n'alegrem: la gent encara llegeix! Caldrà veure les estadístiques a finals de mes, perquè també sabem que el tant per cent de població a què s'arriba és encara baix.

El servei d'internet, a la primera planta, funcionant a ple rendiment.

I mentre fem la nostra feina, de tant en tant ens recordem de les biblioteques escolars: en els seus dèficits, les seves funcions no cobertes que acaben assumint les biblioteques públiques (que durant un parell d'hores no són el suport a la biblioteca escolar, sinó que són la pròpia biblioteca escolar). Els escolars s'escampen no només per la sala infantil, també per tota la planta baixa (al primer pis els menors de 14 anys només hi poden pujar si van acompanyats d'un adult). Una part d'ells només necessita el seu llibre de text i la seva llibreta (just en aquell moment, necessita realment la biblioteca pública? Fullejarà ni que sigui una revista, un còmic, un conte? Tant de bo, però aquestes coses no passen perquè sí, cal un treball d'ensenyar el que és la biblioteca). Tot plegat, una lluita que ve d'antic, endèmica, que pateixen centres educatius i biblioteques públiques, però que ja s'ha convertit en norma. Aixecar i bastir les biblioteques escolars és una feina feixuga (com bé sabran tots aquells que ho han intentat i també els que ho han aconseguit): manca de recursos (econòmics, i que afecten a la manca d'infraestructures adequades, de fons de qualitat, de personal qualificat i, en conseqüència, d'horaris pensats per al públic escolar,...) i manca de suport institucional. Canviar això és i serà molt difícil. I per no parlar de les inexistent sales d'estudi: repetim per enèsima vegada, ¿què té a veure un sala d'estudi amb taules i cadires amb una biblioteca? Són necessitats diferents per a les quals cal buscar solucions diferents.

Però avui hi ha l'hora del conte. Una activitat consolidada, una manera diferent de fer que els nens i nenes visquin la biblioteca (no és "el lloc d'anar a fer deures", és molt més que això). L'afluència de públic és alta: a cada sessió més de seixanta persones entre infants pares i mares. La relació amb els contacontes sempre ha estat molt bona, i es nota com ells i els assistents gaudeixen de compartir els

contes: narrar, escoltar, participar. Si tens algun fill, nét, nebot, o si no, tant se val, prova-ho un dia, és realment emotiu escoltar com algú t'explica una història i et deixes emportar per la imaginació: recuperaràs la sensibilitat per la fantasia del món dels nens, oblidada en algun racó dins teu entre la A d'adult i la V de vergonya.

Entre préstec i consulta caldrà anar pensant també en les noves adquisicions; d'aquí a poc serà Sant Jordi, una autèntica bogeria en el món editorial que, de retruc, afecta les biblioteques. Mai no es disposarà de prou temps per tenir a punt tots els títols que haguesis volgut. I no és suficient per satisfer les necessitats i els interessos de tots els usuaris. Ara bé, els professionals d'aquest món sabem que ja no es tracta "d'acumular" la informació i el coneixement, sinó d'accedir-hi. I sort que en tenim del préstec interbibliotecari: aquest servei (també és gratuït? Doncs sí, ves per on) permet demanar el document que busques a la resta de biblioteques públiques de Catalunya. Només hauràs d'esperar uns dies (un promig d'una setmana, sempre depèn des d'on s'hagi de fer enviar).

La tarda avança, la foscor envaeix el món exterior, la veiem avançar a través dels amplis finestrals; les llums dels fanals ja s'han encès i intuïm que torna a fer fred per tal com la gent s'abriga en sortir. A mesura que els minuts es van vessant a la clesidra, se succeeixen les consultes: una llei del DOGC (es pot consultar per internet); preparar unes oposicions per a una plaça de l'Ajuntament; com aprendre a treballar amb un nou programa d'informàtica; llegir un llibre d'història de Sant Feliu; la pel·lícula que vas veure fa 10 anys i de la qual no recordes el títol ni amb prou feines els actors (difícil, difícil de trobar); aquella cançó que vas escoltar per la ràdio i de l'artista de la qual busques el CD complet...

Les 9 del vespre, tanquem barraca. Comentem amb els companys el que ens ha passat durant la jornada: els temes que manquen per solucionar (n'hi ha cada dia, n'hi haurà sempre), els encerts d'haver pres tal decisió o tal altra, les consultes pendents per al dia següent, l'organització de la feina per a la propera jornada. La biblioteca ja és buida: un silenci estranyament anormal envaeix les sales. El zum-zum dels aparells de ventilació és l'única remor que encara es pot sentir abans d'apagar els llums per aquell dia. Una sensació irreal envaeix l'espai, el temps podria haver-se aturat. Demà serà un altre dia, igual i diferent al d'avui.

La biblioteca és buida: prestatgeries plenes de llibres, vídeos, CDs, revistes... La llarga filera d'ordinadors dormint el son dels justos, taules i cadires buides... Hi manca el més important, el que sempre ha estat i serà el més important. No cal dir-ho, ja ho deia aquella cançó fa molts anys: "hi manques tu". Mercuri ja dorm. Demà serà un nou dia.

DAVID HERNÁNDEZ
Bibliotecari

Joan Jordà: tan lluny, tan a prop¹

Espanya està vivint un procés de recuperació de la seva memòria històrica. Després d'anys d'amnèsia, amb els records adormits pel que fa a un episodi dolorós de la història recent - la guerra civil-, ens trobem que pas a pas els investigadors estan recuperant els esdeveniments, episodis i successos, moltes vegades desconeguts, relacionats amb aquesta terrible tragèdia.

D'especial rellevància ens sembla l'impressionant col·lectiu intel·lectual i cultural que el país exportà forçosament a altres països, com a

conseqüència de l'exili col·lectiu que es produí en finalitzar la guerra el 1939. D'aquest cabal humà, n'ha arribat informació puntual i desigual durant anys, però no hi ha cap dubte que els diferents camps en els quals el podem englobar (ciència, art, literatura, teatre, cinema, educació...) donen una idea de com pot ser el treball de llarg i fructífer.

En aquest context s'emmarca la figura d'un artista plàstic nascut a Sant Feliu de Guíxols, Joan Jordà, qui tan sols dos anys enrere, el 2000, tornà a Catalunya després d'haver passat seixanta-un anys exiliat al sud de França, a la ciutat de Tolosa de Llenguadoc. Fou un d'aquells nens que passà la frontera amb la seva família amb només deu anys, que visqué les penúries dels camps, la necessitat de sobreviure i adaptar-se a noves situacions polítiques, socials i econòmiques. La seva història, com la de molts altres exiliats, no està exempta de drama, però alhora està carregada d'elements positius de superació, d'autoexigència i de passió creativa.

Si Joan Jordà és avui, quan acaba de fer els setanta-tres anys, un artista encara desconegut dins l'àmbit nacional, es deu, sens dubte, al fet que mai no tingué sort a l'hora de rebre suport pel seu art, com tampoc en tingué en general en la seva vida. Aquest pintor, humil i orgullós a la vegada, no prenia cap iniciativa personal per donar-se a conèixer; pel seu caràcter, aliè als personalismes excessius, valorava més el treball continuat i silenciós que la vel·leïtat de l'èxit fàcil sense essència. Els que coneixem el seu treball no ignorem la seva lluita interna, la seva callada dedicació, els seus profunds sentiments i elevades

Tècnica mixta. 232 x 120 cm. Obra creada per Joan Jordà per a l'exposició acabada de celebrar al Museu d'Història (novembre de 2002). Amb la següent inscripció: "Dedico aquesta pàgina d'història a tots els guixolencs víctimes de la Guerra Civil 1936-1939, i a les generacions futures, com a terreny de reflexió".
Foto: E. Llorca.

¹. Traduït del castellà per Sílvia Alemany.

L'estudi del col·lectiu cultural exiliat a partir de 1939, -que actualment es troba en primera fase- es preveu llarg i fructífer.

propostes, la seva passió pictòrica, la seva pensada creació. Els que coneixem Jordà, estem al corrent de la seva paciència, reserva, zel, de la conformació i tolerància; per això, mai no hem dubtat que el temps està de part seva i que aquestes virtuts i l'enorme talent creador col·locaran el seu art al lloc que li correspon.

L'abril de 2000, Jordà exposà per primera vegada a Espanya i a Catalunya; després de sis dècades d'exili, la Generalitat li va retre homenatge amb una exposició individual al Museu de la Pia Almoïna de Barcelona. A l'exposició titulada "Catalunya, tan lluny i tan a prop", el pintor va presentar els darrers tres anys de creació, quaranta pintures sobre tela, acrílics sobre tela de diferents formats, -sense títol per no dispersar l'atenció de l'observador-, i disset dibuixos de diferents èpoques, que donaren fe de l'estructura elemental de sustentació que s'aprecia a tota la seva obra. El conjunt d'aquestes obres es traslladà a la seva ciutat natal, Sant Feliu de Guíxols, el setembre d'aquell mateix any i allà foren exposades al Museu d'Història. D'aquest conjunt, se n'ha extret recentment un grup de set olis per formar part de la mostra organitzada pel mateix museu sota el títol "Joan Jordà i la memòria dels artistes a l'exili", que acaba de clausurar-se.

La presència de Jordà en el panorama artístic del nostre país acaba pràcticament de començar, però és ben segur que ja no deixarà d'estar present d'ara en endavant i que el seu reconeixement no deixarà de créixer. Almenys això pensem els que creiem en el seu art i la seva persona. En l'actualitat, l'obra de Jordà està present en l'exposició col·lectiva "Exilio", que se celebra al Casón del Buen Retiro de Madrid, al costat d'altres artistes com José Vela Zanetti, Josep Renau, Luis Seoane, Maruja Mallo, Remedios Varo, etc. La seva presència és doblement significativa perquè és l'únic d'aquests artistes que s'exilia a França i perquè a més pertany al focus de Tolosa de Llenguadoc, absolutament desconegut des del punt de vista artístic per als investigadors dedicats a l'art de l'exili. La mostra ha aconseguit un èxit sense precedents al nostre país, de manera que recorrerà part de l'estat en els propers mesos.

Les obres que ha presentat Jordà en aquestes ocasions estan concebudes com un diari íntim, presidides pel signe de l'angoixa i del sofriment. Aquests quadres, però, també ens parlen de la inestabilitat de la pintura, d'aquest anar-se fent contínuament. Els olis són l'expressió d'un trencament, s'hi obren

ferides, en brollen pàl·lides figures emmordassades, emmanillades, clavades o crucificades, que suporten el dolor i el patiment. En altres obres es recolza en el domini de la composició, de l'exploració de l'abstracció a través d'una figuració simplificada, oberta a tot tipus de metamorfosis i mutacions, en què els personatges, les formes, els símbols, les dagues ben altes o clavades en la carn apareixen sempre en moviment. Aquesta obra, nascuda de la necessitat, ens parla de l'art com a expressió autòctona i personal, del valor d'allò instintiu, de la comunió amb els sentiments.

Jordà fa temps que deixà de ser una promesa artística i es convertí en una afirmació. Els indicis de qualitat de les seves obres han arribat ja a fer-li merèixer la consideració d'autèntica ofrena creadora. La intensitat de l'emoció, lliure de sentimentalismes, i la ponderació per encaminar cada obra cap a la plenitud expressiva marquen una evolució que camina sota els signes del descobriment, la seguretat expressiva i l'aprofundiment conceptual, sempre sota una òptica personal i amb una rúbrica inconfusible.

VIOLETA IZQUIERDO

Professora Titular de la Universidad Camilo José Cela de Madrid

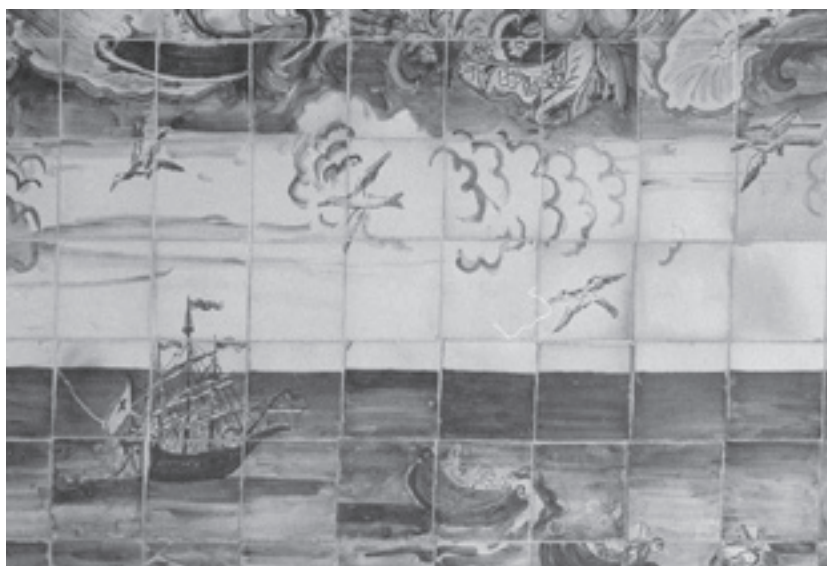
Murs de Guíxols: un primer apunt

A l'arxiu del fotògraf Francesc Català-Roca, que va il·lustrar sengles llibres-guides de la Costa Brava -primer el de Luis Romero i després el de Josep Pla-, hi ha uns clixés inèdits de Sant Feliu de Guíxols i rodalies que mostren imatges ja desaparegudes de la ciutat i, entre elles, unes de molt bones d'inscripcions pintades a les parets: des dels grafits gratats amorosament a Sant Elm pels que festejaven en el mirador fundacional de la Costa Brava (en l'estil de Brassai, el fotògraf que inspirà Picasso) fins a instantànies de cartells estripats de toros de la plaça guixolencas desapareguda, que fan pensar en algunes creacions dels Nouveaux Réalistes.

La relació de l'artista Català-Rocà amb Sant Feliu es prolongà durant anys, atès que estiuaveja amb sa mainada a casa del seu amic el ceramista Artigas. Allà, més tard el seu fill Martí Català va fer unes fotos del mural ceràmic Amat-Artigas que encara es conserva a la caseta de pescadors del carrer d'Àngel Guimerà. Aquesta obra és feta a partir d'uns dibuixos de Josep Amat que reproduïen un plafó del segle XVIII que representava guardacostes i contrabandistes.

Igualment, el fotògraf Xavier Miserachs havia tractat el tema dels grafits de la costa en el seu treball. Així, en el llibre exhaurit *Costa Brava Show*¹, hi apareixen, entre altres de fetes els anys seixanta a la felicíssima població de Sant Feliu, unes fotografies fetes en una barraca de la carretera de Tossa i uns esgrafiats a la fulla d'unes atzavares. Més recentment, i per amistat amb l'estudiós i artista Néstor Sanchiz, féu unes fotografies a Sant Feliu de les que interessaven especialment: les de la volta de canó de l'entrada antiga del Museu, en part desapareguda per les obres de remodelació. Aquestes fotografies consten a l'Arxiu Municipal i van ser deixades per l'autor, atesa l'amistat que professava a Néstor Sanchiz. I va ser ell qui, fent cates per aquí i per allà, va descobrir- i mai més ben utilitzat el verb- una munió de grafits esgrafiats a l'època barroca al Monestir, arran -sembla ser- d'una escola de nàutica per a orfes que mantenien els monjos

benedictins. També se'n descobriren uns altres, fets amb llapis i carbonets, damunt dels guixos i les capes de blauet, de la Primera República, (del segle XIX), en altres dependències del conjunt monumental.

Bregant per la seva consolidació i preservació conjunta -amb els desdibuixats caràcters gòtics i les creus i estels amb curculla, que són restes de rituals de l'època medieval- vàrem fer un seguiment d'aquestes recerques amb el fotògraf Andreu Català, de la nissaga Català. Es tracta de fotografies difícils de catalogar per la seva ubicació i pel seu mal l'estat de conservació, però que a la vista dels resultats van prosseguir cap a un altre àmbit de creació de grafitismes: les antigues fàbriques de suro. En relació a això, està apareixent- i desapareixent a tota màquina- un autèntic estol d'iconografies marines i ninotaires que, conjuminat amb l'interès contemporani per les manifestacions plàstiques als murs i per la seva plasmació en fotografia, ens fa pensar en un segon apunt dels Murs de Guíxols.

GENÍS CANO I SOLER

Professor del Departament de Dibuix
Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona

A l'esquerra, ermita de Sant Elm. Foto: Francesc Català-Roca (referència b63015).

Sobre aquestes línies, Monestir. Foto: Xavier Miserachs.

Plafó ceràmic Amat-Artigas. Foto: Martí Català.

¹ X. MISERACHS (amb textos de M. Vázquez Montalbán), *Costa Brava Show*. Barcelona:Ed. Kairós, 1966.

NOTÍCIES

DEL MUSEU

La peça: bot auxiliar usat a Sant Feliu de Guíxols

El bot fou construït pel mestre d'aixa guixolenc Ramon Gay i Fàbregas. Datat de 1946, té 3 m d'eslora i és fet de fusta de pi pinyoner i alzina. S'utilitzava al port per a feines auxiliars.

El mateix any de construcció d'aquest bot, Ramon Gay instal·là, a la zona de llevant de la platja de Sant Feliu, la part de muntatge de les embarcacions, complementària al taller del carrer Sant Isidre. Actualment, l'empresa continua en actiu i Ramon Gay ha passat el relleu en la direcció del taller a Agustí Cano, que des dels catorze anys s'ha format amb ell mateix.

Ramon Gay, i un seu ajudant, en la primera fase de construcció d'una embarcació: preparant les peces amb les plantilles o patrons.

A la foto, Agustí Cano, actual mestre d'aixa.

DARRERES DONACIONS

DEL MUSEU

10.06.2002 Joan Fabà Sagarra
Portaploma que li donà Francesc Macià el 1932

25.10.2002 Pascual Orença
Procedents d'una casa a la Baixada de les Eres:
- 2 màquines d'espardanyer
- 1 forca

29.10.2002 Parròquia de Santa Maria
1 imatge de la Verge del Carme

31.10.2002 Elena Esteve
- 1 jaqueta de suro (realitzada per M. Daïdè, aprox. 1980)
- 2 bosses de fer el servei militar, una de roba i l'altra de saca.

29.11.2002 Ramon Gay i Fàbregas
Bot construït el 1946 pel mateix Ramon Gay. De 3 m d'eslora, s'utilitzava al port per a feines auxiliars. És fet de fusta de pi pinyoner i alzina.
Una àncora de vapor, de tipologia anglesa. El cep és d'arada i a dins hi porta una ròtula giratòria que evitava que s'aixequés per si sola. És d'aproximadament l'any 1900, pesa uns 1.200 kg i fou adquirida pel donant a una empresa de Barcelona que desmuntava vapors. Aquesta àncora havia estat molt temps fondejada al mig de la badia, i allà s'hi amarraven vaixells d'ús turístic, d'aproximadament 23 m d'eslora.

28.11.2002 Jaume Soler i Albertí
Maqueta del llagut Isabel amb ormeig de 6 nanses realitzada pel mateix Jaume Soler el 2002. Mides màximes 63 x 43 x 22 cm.

10.12.2002 Indústries Sanjaume (a través de la família Soler)
- Quadre elèctric amb reostat i fusibles muntat sobre fusta.
- Quadre elèctric de petites dimensions amb fusibles i manetes de connexió.
- Màquina de marcar taps al foc amb el destintiu "Castelló" al pedal.
- Campana de bronze (trencada) amb suport mural de ferro.

10.12.2002 Joan Jordà
Tècnica mixta. 232 x 120 cm. Obra creada per l'autor per a l'exposició celebrada al Museu d'Història. Amb la següent inscripció: "Dedico aquesta pàgina d'història a tots els guixolencs víctimes de la Guerra Civil 1936-1939, i a les generacions futures, com a terreny de reflexió"

16.01.2003 Josep Maria Vicens
1 televisor de principis dels anys seixanta.

Eix transversal sobre l'aigua

L'eix transversal és un recurs didàctic que permet abordar de manera global i puntual un tema d'àmbit general que genera un debat sobre aspectes destacables de la nostra societat que també haurien de formar part d'aquest procés d'ensenyament - aprenentatge que es dona a l'escola.

La reforma educativa ens va aportar noves maneres de fer i de viure l'escola. Avui us n'explicarem una que resumeix molt bé la seva filosofia: l'eix transversal. Es tracta d'un recurs didàctic que permet abordar global i puntualment un tema d'àmbit general que genera un debat sobre aspectes destacables de la nostra societat que també haurien de formar part d'aquest procés d'ensenyament-aprenentatge que es dona a l'escola.

A l'inici de cada curs acadèmic, el claustre de professors escull un tema que respongui a una reflexió profunda sobre la nostra quotidianitat, i el programem com a eix transversal durant un temps determinat.

El que defineix la manera de treballar aquest tema és la seva interdisciplinarietat, és a dir, que els aprenentatges i reflexions que se'n facin provinguin de totes les òptiques possibles (àrees o disciplines), i arribin a tots els cursos de l'escola, cadascun en el seu nivell. Així, els alumnes incorporen noves dades i coneixements adquirits amb d'aquest eix transversal, però també, i el que és més important, debaten les vivències i actituds que tenen i que haurien de tenir sobre aquest tema en qüestió. Durant uns dies, es troben, cara a cara, la teoria i la pràctica, i els nens i nenes observen, parlen, i contrasten la utopia amb la realitat, amb l'oportunitat de posicionar-se i prendre un compromís per apropar cada vegada més aquesta realitat a un món millor.

L'AIGUA CLARA . . .

Durant un mes, i com ja és habitual a l'escola, aquest curs hem treballat un tema de manera interdisciplinària. Enguany el tema de l'eix transversal ha estat l'aigua.

L'esquema de treball, amb les variacions pròpies segons l'edat dels nens i nenes, ha vertebrat els continguts al voltant de l'aigua com a recurs natural i imprescindible per a la vida en el nostre planeta.

En l'àrea de les ciències de la naturalesa, els nens i nenes han experimentat amb els seus estats i propietats

i han pogut comprovar que, en la natura, l'aigua es troba a la hidrosfera en forma d'oceans, mars, rius, llacs, aigües subterrànies, fonts, neu, pluja... També han conegut com és la vida d'una gota d'aigua i el cicle que segueix periòdicament per terra, mar i cel. I adonar-se que en tot aquest anar i venir, l'aigua és font de vida, insubstituïble en l'alimentació de cada vegetal i animal que habita a la Terra.

Observant els vasos comunicants.

En una de les excursions que han fet els nostres alumnes han vist sobre el terreny el cicle de l'aigua i han visitat una planta embotelladora.

Però, tal com veiem amb aquesta sortida, l'home modifica aquests cicles naturals, i se n'aprofita. I aquí entrem en l'àrea de les ciències socials: els humans manipulem el curs dels rius construint pous, pantans i canalitzacions que ens permeten maximitzar el seu aprofitament: agricultura de regadiu, centrals hidroelèctriques, plantes potabilitzadores... i moltes més aplicacions que hem inventat al llarg de la història per millorar la nostra qualitat de vida. I està molt bé. Però sempre que l'home ha progressat ho ha fet pensant exclusivament en el profit que

Comprovant com funciona una turbina.

Els mestres valorem molt positivament que tots prenguem consciència que l'aigua és un bé comú i escàs.

en traurà ell mateix, i poques vegades ha tingut en compte el cost ecològic que suposaria aquest avenç tècnic. Què passa actualment amb l'aigua del planeta? Per què hi ha aigües contaminades? Afecta l'equilibri natural? En què consisteixen els processos de potabilització? Què podem fer, nosaltres? ...

A més a més, hem visitat dues depuradores: la de Castell d'Aro i la depuradora de Ilacunatge, de Sant Hilari Sacalm, amb l'objecte de veure els diferents processos per a la reutilització de l'aigua.

En l'àrea de les matemàtiques hem abordat un altre punt de vista: el del consum. En la nostra vida diària donem múltiples utilitats a l'aigua, i en depenem per a la nostra alimentació i higiene. Consumim més aigua de la que necessitem? Hi ha raons per a l'estalvi d'aigua? De quines estratègies ens podem servir? Com podem evitar que es contami? ...

L'aigua clara com a font de vida ha estat sempre inspiració de poetes i narradors. En l'àrea de llengua hem treballat amb llibres, refranys, dites i poemes que hi estan relacionats.

Uns altres nens i nenes van anar d'excursió al Montseny, a descobrir algunes de les seves fonts i a gaudir de les llegendes que la mitologia popular conserva sobre les fades d'aigua, molt conegudes en aquelles contrades. Com a festa de cloenda, vam dedicar tot un dia a l'aigua. Cada curs va preparar i oferir als altres nens i nenes de l'escola experiments relacionats amb l'aigua i la ciència, la música, la literatura i el consum. Amb les fotos de la jornada, hem fet un petit muntatge informàtic que podeu veure a la web de l'escola (www.xtec.es/ceip-baldiri).

Els mestres valorem molt positivament el treball realitzat, no només pel que fa als aprenentatges científics, sinó sobretot per la nostra contribució al fet que tots prenguem consciència que l'aigua és un bé comú i escàs i que, per tant, és la nostra responsabilitat conservar-la en millors condicions.

En aquest mes de treball, els mestres hem intentat posar els alumnes en la situació adient per comprendre: perquè s'adonin de la necessitat d'una aigua neta que calma la set, els refresca quan fa calor, perquè admirin la seva bellesa al riu, al mar, al cel, arreu.

... i LA XOCOLATA ESPESSA

L'atzar va fer que, pocs dies després de concloure el nostre eix transversal, s'enfonsés el conegut petrolier *Prestige* en aigües internacionals, prop de la costa gallega. Aquesta catàstrofe ecològica -amb tot l'enrenou mediàtic que va provocar- ha reobert el debat sobre el cost ambiental que té la contaminació de l'aigua i sobre el seu futur. Alguns pares i mares de l'AMPA de l'escola han anat durant les vacances de Nadal a recollir *chapapote* a Galícia com a mostra de solidaritat. Han vingut a l'escola a explicar-nos la seva experiència i ens han portat fotos, un equip complet de neteja i un pot de *chapapote*. Amb aquest material, hem muntat una exposició al passadís central de l'escola.

Així doncs, un mes després, informem els nostres alumnes que l'aigua del mar a Galícia s'ha tornat negra de petroli, que allà ha desaparegut la bellesa i la vida que contenia. A totes les classes hem reobert el debat, parlem d'aquesta problemàtica gallega i fem treballs sobre aquest tema, ja que vulguem acceptar-ho o no, ens afecta a tots.

I ara ens preguntem: ¿quina percepció tindran aquests nens i nenes d'un món adult que pretén educar-los en la cultura de l'estalvi i la preservació dels recursos naturals, però que, alhora, permet que tinguin lloc desastres ecològics com el del *Prestige*? Les contradiccions entre allò que se'ls ensenya a l'escola i la vida real no contribueixen gens a l'educació d'aquests nens i nenes; ben al contrari: dificulten la feina a uns mestres que per a ells representen el món adult.

Nosaltres eduquem amb la confiança que el nostre treball doni un fruit i que aquests nens i nenes siguin més honestos i capaços de millorar una mica més el nostre món.

LAURA MARIN I LOURDES TIBAU

CEIP Baldiri Reixach

Gabriel García Márquez

Hem llegit un article de Gabriel García Márquez i el volíem compartir amb tots vosaltres. El trobareu sencer penjat a la web de l'IES Celrà, a l'espai "La carpeta": <http://www.xtec.es/iesdecelra/carpeta/>. En aquest espai, un recull de notícies de diari, articles de revistes, poemes...hi trobareu material, molt interessant, per reflexionar vosaltres mateixos i per treballar amb els alumnes. El recull de la carpeta 9, que és l'última que han penjat a la pàgina, està dedicat a la guerra i a les diferents visions que en podem tenir segons el lloc des d'on la vivim.

Especialment interessant és un text de Gabriel García Márquez titulat "Quina sensació té?" ("¿Cómo se siente?"). Va adreçat a la població americana, però pensem que la reflexió és molt actual i ens la podem aplicar tots.

L'article, d'una manera molt descriptiva, - no cal dir que García Márquez és un gran escriptor - ens fica a dins de la pell dels que pateixen la guerra sense poder dir ni fer res.

"Quina sensació tens quan l'horror esclata al teu pati i no pas al menjador del veí?

Quina sensació et fa la por opriment el teu pit, el pànic que provoca la fressa eixordadora, les flames sense cap control, els edificis que s'ensorren, aquesta terrible pudor que se't fica fins al fons dels pulmons, els ulls dels innocents que caminen amarats de sang i pols? Com es viu, per un dia, a casa teva, la incertesa del que passarà?"

Per altra banda, ens fa una anàlisi freda i sorprenent de les guerres en què han intervingut els Estats Units perquè "tenien raó". Tots en recordem alguna, però veure'n tota la rastellera junta provoca una sensació ben estranya.

"¿Sabies que entre el 1824 i el 1994 el teu país (Estats Units) va organitzar 73 invasions a països llatinoamericans? Les víctimes van ser Puerto Rico, Mèxic, Nicaragua, Panamà, Haití, Colòmbia, Cuba, Honduras, República Dominicana, les illes Verges, El Salvador, Guatemala i Granada.

Fa gairebé un segle que els teus dirigents estan en guerra. Des del començament del segle XX no hi ha hagut gairebé cap guerra en què la gent del Pentàgon no hagi ficat cullerada. Això sí, les bombes esclataven sempre lluny del territori americà. L'única excepció va ser quan els japonesos van bombardejar la Setena Flota el 1941 a Pearl Harbor. Curiosament, els teus dirigents envien els genets de l'Apocalipsi en nom de la llibertat i de la democràcia. Però has de saber que per a moltes poblacions del món (d'aquest planeta on cada

dia moren 24.000 habitants de fam o de malalties guaribles), Estats Units no representa la llibertat, sinó un enemic llunyà i terrible que només sembla guerra, fam, por i destrucció. Sempre han estat conflictes bèl·lics llunyans per a tu, però, o per als que viuen allà, és una dolorosa realitat propera, una guerra en què els edificis es desplomen per les bombes i en la qual la gent troba una mort horrorosa. I les víctimes han estat, en el 90% dels casos, civils, dones, persones grans i nens. En diuen "efectes col·laterals".

L'article també fa referència a l'atemptat de les Torres Bessones i en relaciona els morts amb les víctimes del napalm a Vietnam, amb les de Iugoslàvia i les de l'Irak, per acabar tot dient:

"Quina sensació tens quan l'horror truca a la teva porta, encara que només sigui per un dia?

Què penses quan les víctimes de Nova York són secretàries, corredors de borsa o treballadors de la neteja que pagaven puntualment els seus impostos i mai no van matar una mosca?

Com se sent la por?

Quina sensació tens, ianqui, quan saps que la guerra, finalment, l'11 de setembre va arribar a casa teva?"

L'article, escrit en castellà, és molt punyent, és d'aquells que et deixa un nus a l'estómac i un mal regust de boca. No obstant això, pensem que si hi hagués més gent capaç d'escriure articles com aquest, que, a més a més de fer-te pensar, t'arriba al cor i et remou les entranyes, sensacions, potser fins i tot els nostres dirigents s'ho pensarien dues vegades abans d'esperonar George Bush en la seva escalada de tensió internacional i violència.

EQUIP DIRECTIU

CEIP l'Estació

Carta oberta als professors preocupats per l'ensenyament de la història a secundària

Carta -no ben bé fictícia- al professorat que es preocupa per l'ensenyament de la història a secundària, subratllant-ne alguns conceptes i la conveniència que els departaments de Ciències Socials dels nostres instituts obrin una línia d'investigació vinculada a la història de diferents períodes contemporanis a la nostra ciutat, en el marc acadèmic dels treballs de recerca dels alumnes de batxillerat. En concret, el curs 2003 - 2004, es podria dedicar al franquisme? Es podria crear un premi de recerca sobre el tema

Benvolgut Joan,
Com hauràs vist en aquestes mateixes pàgines de *L'Arjau* Servei d'Educació, el debat entre vosaltres, els professionals de l'ensenyament, és una realitat ben viva. Els canvis continuats a l'ESO i al Batxillerat us preocupen molt i, no cal dir-ho, també ens neguitegen una mica a tots. Però jo no entraré, ara, en aquesta polèmica ni a fer-ne valoracions des de la còmoda perspectiva d'un arxiu.

Tan sols volia fer-te arribar algunes reflexions que m'ha suggerit una entrevista feta per una jove estudiant de l'IES Sant Feliu. La Marleny- aquest és el seu nom -està fent un treball de recerca històrica que, com molt bé saps, és una feina preceptiva en l'actual currículum de Batxillerat. Aquesta noia, doncs, s'ha proposat com a objectiu d'investigació l'estudi del rol de la dona durant el franquisme. Déu n'hi do! Tota una feinada, però també tota una coincidència, perquè, com és notori, a l'entorn de l'Arxiu Municipal hi ha un grup de recerca que investiga aquests mateixos temes.

Per a dur a terme la ingent tasca que s'ha proposat la jove estudiant, tindrà, sens dubte, el suport d'uns professors encara il·lusionats, el treball de cooperació d'un grup classe i l'ajuda de l'arxiu, que la pot orientar a trobar les fonts primàries de la seva recerca: documents, testimonis orals, fotografies, etc.

• EL CONCEPTE D'HISTÒRIA

D'altra banda, això vol dir que els joves estudiants i els seus professors deuen estar convençuts que la història és sobretot la interpretació -no tan sols el relat- del passat, i la base sobre la qual projectem el futur. Per això, en el cas esmentat, "si aprenen a valorar el treball públic i privat de les dones de totes les èpoques, estaran plantant la llavor perquè, en el futur, en quedin superades les discriminacions passades i presents¹".

En general, el nostre projecte de futur -com a poble- s'ha de recolzar indispensablement en un coneixement lúcid i implacable de qui som i d'on venim.

Bé, tampoc no insistiré en aquests conceptes que tu coneixes molt millor que jo. Perquè sé perfectament que tu, com a professor d'humanitats, no plantejges

mai el coneixement històric de forma dogmàtica. Ans al contrari, dónes oportunitats als alumnes de discutir els problemes, d'analitzar les fonts i les evidències existents, de construir les seves pròpies explicacions i els seus propis arguments, de desenvolupar el seu llenguatge a través d'exposicions orals, de debats, de produccions escrites. En definitiva, que confies en les pròpies capacitats dels alumnes².

A tu, com a bon medievalista, potser t'agradaria que els alumnes alguna vegada es decidissin a fer un treball de recerca d'èpoques molt antigues. Però, si som realistes, la història contemporània ofereix moltes més possibilitats als alumnes. Per exemple, la noia de qui us parlo disposa per al seu treball de recerca de fonts orals que, afegides a les escrites, li proporcionen més varietat de tècniques i interès. Per altra part, sempre li serà més fàcil de contextualitzar la seva investigació³.

Pista esportiva de l'IES Sant Elm.

1. IBERO, Alba, *Les dones a la Història contemporània. Materials i eines didàctiques*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1995.

2. Pagès, Joan, "Ensenyar i aprendre història a l'aula", *Perspectiva escolar*, núm. 250, desembre 2000.

3. Cf. L'apartat d'"Experiències", *Escola catalana*, núm. 394; novembre 2002.

Entrada a l'IES Sant Feliu.

El treball de recerca a segon de batxillerat facilita les metodologies innovadores.

Això sí, caldrà, pel que fa a les fonts orals, ajudar-los a preparar l'enquesta o l'entrevista als avis, pares, veïns, etc. perquè en puguin treure el màxim d'informació.

• I DES DE L'ARXIU, QUÈ PODEM FER?

Ja veus que, indirectament, aquí està sortint la tasca de suport que podem oferir des de l'Arxiu Municipal. De fet, podem crear bancs de recursos i materials didàctics al servei del professorat i alumnat; o, com altres en diuen, carpetes pedagògiques que continguin materials per als professors i per als alumnes: documents facsímils, el seu context, bibliografia, entre d'altres.

Si tenim en compte l'experiència dels quinze anys de Tallers d'Història, crec que s'ha demostrat la importància del treball fet en equip, cooperatiu, entre mestres de primària, professorat de secundària i tècnics de documentació. I fins i tot, m'atreveixo a afirmar que seria necessari que aquest col·lectiu elaborés, en comú i amb consens, la programació de la història a les escoles i als instituts de la ciutat. No convé que ningú, des de fora de la comunitat

docent, no en marqui la programació, perquè estarà sempre mediatitzada pels interessos polítics. Això mateix -l'interès dels polítics de Madrid o de Barcelona, tant se val- per assenyalar i controlar la programació d'història a les escoles ja ens revela la importància que donen a aquesta assignatura.

Totes aquestes reflexions, al cap i a la fi, les faig perquè -ja ho veus- estic demanant la teva opinió sobre la conveniència de crear un banc o una carpeta pedagògica, per a alumnes i mestres, junt amb la creació d'un premi de recerca sobre el franquisme de cara al proper curs 2003-2004. Estic convençut que el treball de recerca a segon de batxillerat facilita les metodologies innovadores i la trobada entre centres educatius i arxius.

Què en penses? Quan ens trobem, en parlarem amb més calma.

Cordialment,

ÀNGEL
Arxiu Municipal

Proposta d'ordenació dels accessos al nou centre educatiu.

Un nou centre d'educació infantil i primària a Sant Feliu de Guíxols

L'augment del nombre d'alumnes que s'ha produït en els darrers anys ha comportat que tant des del Departament d'Ensenyament com des del Consell Escolar Municipal s'hagi plantejat en ferm la construcció d'un nou centre escolar d'educació infantil i primària a la ciutat.

La qüestió es va plantejar en el ple del Consell Escolar Municipal de l'1 d'octubre arran de l'evidència de l'increment de la població escolar durant el procés de pre-inscripció i del fet que aquesta tendència continuarà en els propers anys. L'endemà mateix, la delegada d'Ensenyament, Pilar Sancho, en l'entrevista que va mantenir amb l'alcalde i president del Consell Escolar Municipal, Joan Alfons Albó, va confirmar que des del Departament d'Ensenyament es veia la necessitat que Sant Feliu tingués un nou centre, i el dia 3 d'octubre va enviar un ofici a l'alcalde en el qual es demanava que l'Ajuntament preveïés "una reserva de sòl per ubicar-hi un nou centre de primària, si arriba el moment".

Posteriorment, l'arquitecte del Departament d'Ensenyament, Josep Santiago Oriol i Ferrer, va visitar diversos solars municipals però cap d'ells, excepte l'antic Escorxador Municipal, per circumstàncies diverses, complia els requisits necessaris per acollir un centre educatiu. En el ple del Consell Escolar Municipal del 10 de desembre, l'alcalde va presentar la proposta d'ubicar el nou edifici d'educació infantil i primària a l'antic Escorxador Municipal. Els criteris generals que justifiquen aquesta ubicació són:

1. Un espai urbà gran, obert, espaiós i encarat al mar.
2. La facilitat d'accés per mitjà de vehicles particulars, via verda i transport urbà.
3. Una distribució espacial força equilibrada de les escoles dins el municipi
4. Un edifici amb personalitat històrica.

Aquest ventall de qualitats es complementarà amb la urbanització de la zona i la creació d'una nova rotonda, tal com s'observa en el plànol que il·lustra l'article. Joan Alfons Albó va comentar que l'any 2003 es farà la rotonda del Càmping Sant Pol -que ja està pactada amb la Direcció General de Carreteres-, i que la propera serà davant de l'antic escorxador. En aquest sentit, el fet que el solar tingui uns 6000m² s'adiu amb les característiques del terreny que demana el Departament d'Ensenyament. L'alcalde va informar que no es preveu que hi hagi solars d'unes dimensions similars a causa dels aprofitaments mitjans de futures obres d'urbanització, com la Ronda de Ponent, i que negociar una compra en l'estat actual del mercat immobiliari és impossible. Únicament al costat del nou tanatori hi ha un espai públic que té la superfície demandada.

El ple del Consell va donar el vistiplau a la proposta de l'alcalde amb el benentès que en el cas que sorgís algun altre terreny amb les característiques adequades s'estudiaria el canvi d'emplaçament.

El 13 de desembre, l'alcalde, en una carta tramesa a la delegada territorial d'Ensenyament, va posar a disposició del Departament la finca referida, fent palès que la disponibilitat del terreny era immediata.

Així doncs, s'ha iniciat un procés que esperem que culmini a mig termini en la construcció d'un nou centre escolar a la ciutat.

SERVEI MUNICIPAL D'EDUCACIÓ

Noves publicacions al Servei Municipal d'Educació

- *Escola Catalana*, núm. 389. "Any Verdader". Cedita per Josep Escortell.
- *Dossier Informatiu* núm. 24. "La convivència en els centres escolars". XII Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat.
- *Perspectiva Escolar*, núm. 265. "Història i fons orals".
- *Suplement Perspectiva Escolar*, núm. 12. "Infants en l'àmbit rural".
- *Escola Catalana*, núm. 390. "L'organització dels centres". Cedita per Josep Escortell.
- *Barcelona Educació*, núm. 25.
- *Perspectiva Escolar*, núm. 266. "Acolliment i diversitat lingüística".
- *Suplement Perspectiva Escolar*. "Perspectiva ambiental 25. Cuina solar".
- *Escola Catalana*, núm. 391. "La ciutat". Cedita per Josep Escortell.
- *Barcelona Educació*, núm. 26.
- *Perspectiva Escolar*, núm. 267. "El camí de casa a l'escola".
- *Suplement Perspectiva Escolar*. "Perspectiva ambiental 26 Ecoturisme".
- *Novembre Matemàtic*, de Claudi Alsina, Xavier Valls, Jaume Soler, Eduard Recasens, Francesc Esteve, Josep Pla. Edita IES Sant Feliu de Guíxols.
- *Escola Catalana*, núm. 392. "La infància avui". Cedita per Josep Escortell.
- *Documents*. "Les dimensions personals de l'educació: el professorat avui". Consell Escolar de Catalunya.
- *Dossiers informatius*, núm. 26. "Els educadors en la societat del segle XXI". XIII Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat
- *Barcelona Educació*, núm. 27.
- *Escola Catalana*, núm. 393. "L'educació literària". Cedita per Josep Escortell
- *Educació. Nous reptes. Aportacions a la conferència Nacional d'Educació*. Consell Escolar de Catalunya.
- *Perspectiva Escolar*, núm. 268. "Nova llei, vells temps".
- *L'escola a Catalunya durant el segle XX*. El testimoni de les germanes Macau Julià. Salomó Marquès.
- *Barcelona Educació*, núm. 28.
- *Perspectiva Escolar*, núm. 269. "La història de l'art per comprendre el món".
- *Consell Escolar de Catalunya*. "Activitats (setembre 2000 - agost 2001)".
- *Barcelona Educació*, núm. 29.
- Textos de les conferències i conclusions de la 5a Trobada Estatal de Ciutats Educadores. 22,23 i 24 de novembre de 2001.
- *Escola Catalana*, núm. 395. "A la recerca de la qualitat". Cedita per Josep Escortell.
- *Perspectiva Escolar*, núm. 270. "Educació per a la ciutadania".

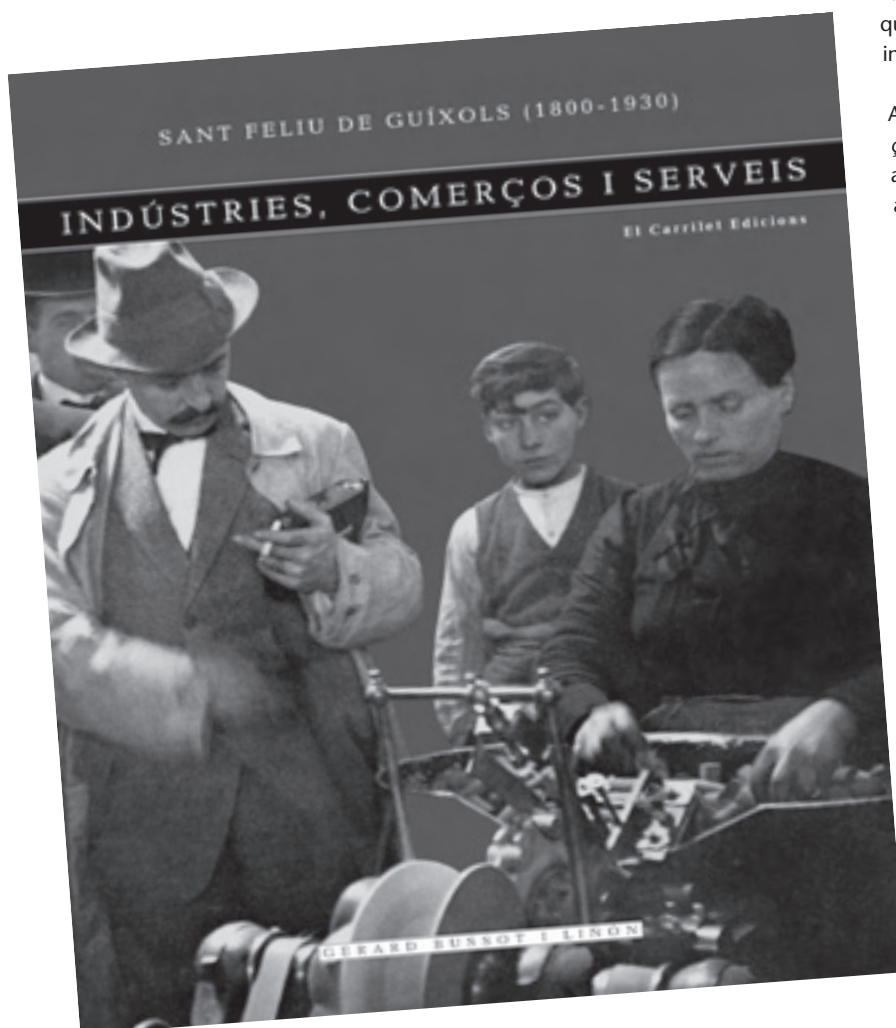
Indústries, comerços i serveis, el nou llibre de G. Bussot

Amb Indústries, comerços i serveis, Sant Feliu de Guíxols (1880-1930), Gerard Bussot escriu una nova pàgina de la història de la nostra ciutat, i ho fa de la manera que ha caracteritzat totes les seves obres anteriors: aportant una dosi d'informació ingent i un fons fotogràfic -en gran part inèdit- que és un tresor per si sol.

XXXXXX XXXXXX X XXXXXXXX
XXXXXX XXXXXXXX XX XXXXXXXX XX
X XXXXXXXXXX XXXX.

El llibre és un manual de consulta didàctic, de format manejable en relació al seu considerable nombre de pàgines, que aporta noves llums al nostre passat col·lectiu no tan llunyà. De fet, gràcies a en Bussot i alguns altres guixolencs enderiats a reconstruir les nostres arrels, cada vegada disposem de més peces d'aquest trencaclosques retrospectiu.

Pel que fa al seu contingut, d'entrada, el lector hi trobarà referides les trajectòries dels principals empresaris -tant els de la indústria surotaquera com els que es van moure en altres sectors- que, al llarg del XIX i fins el 1920, van posar les bases de l'actual indústria de Sant Feliu. En efecte, els noms i cognoms d'aquests pioners són prou coneguts en la seva majoria; tanmateix, fins a dia d'avui han estat poc notòries les vicissituds que van envoltar les seves activitats industrials.

Amb l'aparició d'*Indústries, comerços i serveis*, s'hi ha posat remei amb escreix. Per exemple, si fins ara els més joves podíem incórrer en l'error de pensar que "des de sempre" només ha calgut fer girar una aixeta per veure'n brollar l'aigua o prémer un interruptor per assistir indiferents al fulgor de la llum artificial, a partir d'ara tindrem l'oportunitat de conèixer els remots orígens de la Companyia d'Aigües Potables, el 1845, per obra i gràcia de l'alcalde Patxot, o els avatars que van conduir a la inauguració, el 1907, de l'enllumenat públic per mitjà d'electricitat, substituint els primers llums alimentats per gas.

Perquè, ¿qui no ha sentit a parlar a Sant Feliu de les fàbriques de suro Pecher o Greiner? ¿o de la cèlebre indústria d'elaboració de bosses i papers La Bolsera? ¿o dels establiments de comerç al detall de Can Bonet o Can Viader? Ara

bé, ¿ens hem preguntat mai per què van néixer, per què van créixer i per què alguns van morir? ¿I les funeràries? ¿N'hi ha hagut sempre? ¿Sabíem que abans que Emili Gandol endegués la seva, el servei de transport de cadàvers era realitzat per les empreses de diligències -amb qui Gandol es va enemistar- i els taüts eren fets per un fuster? D'aquesta mena de curiositats, el llibre en va ple.

Però a banda de les indústries i els comerços, la immensa tasca de recopilació de dades que ha dut a terme Gerard Bussot també ha anat encaminada a fer un repàs dels principals serveis d'hostaleria que van conformar el teixit urbà de Sant Feliu al llarg del XIX i principis del XX. Mai fins ara no s'havia dibuixat d'una manera tan exhaustiva la història d'aquest ram a Sant Feliu. Es tracta d'un recorregut per les velles fondes que s'hi van establir a partir del primer quart del segle XIX i que més tard van esdevenir els primers hotels d'estiueig -Les Noies, La Marina, Murlà-, pels bars-cafès més importants i per les innombrables tavernes que van freqüentar els nostres avis. I, és clar, un apartat dedicat als dos balnearis -Sant Elm i Sant Pol- que tanta anomenada van donar a la localitat entre els turistes.

Continuant amb els serveis, l'autor tanca l'obra amb un capítol referit als quatre tipus de transport regular de què va gaudir la vila-ciutat durant l'època tracta-

da: els carruatges, el transport marítim, els consignataris -tots tres molt poc investigats- i el ferrocarril. Pel que fa a aquest últim, que ningú no s'espanti: com que en altres ocasions, del carrilet ganxó, ja se n'havia parlat del dret i del revés, Gerard Bussot, molt encertadament, no hi insisteix. De fet, el que fa és exposar un tema que encara no s'havia estudiat en profunditat: l'entrellat que va envoltar la seva concessió i les picabaralles que va provocar entre els promotors que hi optaven.

En definitiva, un nou i interessantíssim volum del nostre fabricant de best-sellers Gerard Bussot. Un llibre que no pot faltar als prestatges dels guixolencs que mostrin una certa curiositat pels seus predecesors i els episodis que van protagonitzar, dels quals, sens dubte, en som hereus.

JOSEP SOLÀ

Filòleg

Les noves biblioteques de la província de Girona

De la mateixa manera que recentment a Sant Feliu s'ha inaugurat el nou edifici de la biblioteca, hi ha altres localitats de la província de Girona on també s'han inaugurat (o bé estan a punt de fer-ho en els propers mesos) nous equipaments: ens referim a les poblacions de Blanes, Roses, Cassà i Girona.

Façana principal de la Biblioteca Comarcal de Blanes, inaugurada el passat 8 de febrer.

Blanes ja ha inaugurat la nova seu de la Biblioteca Comarcal de la Selva. Va ser el passat dissabte 8 de febrer, a les 6 de la tarda; prèviament, el divendres 31 de maig, el programa de ràdio *El matí de Catalunya Ràdio*, que corre a càrrec d'Antoni Bassas, va ser retransmès des de la nova biblioteca (sovint l'equip d'aquest programa es desplaça a altres po-

blacions per fer la seva emissió). La biblioteca ocupa un edifici nou, amb dues plantes, i més de 1000 m². Pel que fa a les activitats, cal destacar que ja s'ha establert el calendari de visites escolars per a les properes setmanes.

Aquesta nova biblioteca assumirà les funcions de

No es tracta únicament d'obrir nous equipaments: es tracta sobretot de dotar-los de fons i de personal i de treballar nous serveis pera a oferir-los als ciutadans.

2002, en un local de nova planta amb una superfície de 500 m² dins el complex cultural de la Sala Galà.

Així mateix, a la ciutat de Girona s'inaugurarà una nova biblioteca de barri, a Pont Major, seguint l'exemple de les biblioteques ja existents dels barris de Santa Eugènia, Palau i Taialà. La previsió és que aquesta tardor tingui lloc l'obertura.

Façana principal i interior de l'antiga biblioteca de Cassà de la Selva.

Estem en un molt bon moment de potenciació i adequació de les biblioteques. Concre-

bioteca comarcal, tasca que, contràriament al que es pugui pensar, a la biblioteca de Sant Feliu de Guíxols no li pertoca assumir: serà la de la Bisbal la que, en un futur, es convertirà en la Biblioteca Comarcal del Baix Empordà. Aquest és un projecte, però, que encara està aturat.

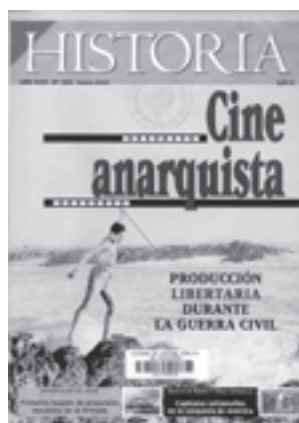
Sembla er que Roses serà la següent ciutat a inaugurar un nou equipament. Si tot va com està previst, serà pels volts de la propera diada de Sant Jordi la data en què la biblioteca obri les seves portes. L'edifici que ocupen fins el moment present es troba al carrer Pep Ventura, 25. La nova seu està situada al carrer Girona, en un punt molt cèntric de la ciutat (prop del Teatre Municipal i de la rambla de les Gínjoles). Els seus usuaris disposaran de 750 m² repartits entre dues plantes i d'un fons de més de 30.000 documents, amb una sala d'actes annexa (que tindrà una entrada pròpia i alhora una d'independent des del carrer).

També hi ha la nova biblioteca de Cassà, que actualment es troba ubicada al carrer de la Mel, 17 (darrera la cèntrica plaça de la Coma), en el mateix local propietat de "La Caixa" que durant molts anys ha vingut prestant el servei; en aquests moments disposa d'un fons de 14.600 documents (entre llibres, vídeos, CDs i CD-ROMs). La inauguració de la nova seu es preveu que sigui abans del juny de

tament, a la nostra comarca del Baix Empordà ja disposem de tres equipaments nous: a Platja d'Aro, a Palafrugell (ambdós inaugurats el 2001) i ara també a St. Feliu de Guíxols. Per als propers anys, sembla que seran Torroella de Montgrí, Calonge i Palamós les ciutats que obriran noves seus de biblioteca. Però no es tracta únicament d'obrir nous equipaments: es tracta sobretot de dotar-los de fons, de personal, i de treballar nous serveis per oferir-los als ciutadans.

Revistes i diaris per al 2003

En el nou any que comencem, la biblioteca mantindrà totes les mateixes publicacions periòdiques que ha tingut durant el 2002: en total, 5 diaris i 75 revistes. Com a novetat, hem de dir que tornem a tenir el Diari de Girona disponible per a tots els nostres usuaris. Recordem que els números endarrerits de totes les publicacions es guardaran durant un any o dos (depenent de les diferents revistes) i els diaris, durant tres mesos. Els lectors es poden endur les revistes a casa en préstec.

A continuació trobareu el llistat de les revistes i diaris que rep la biblioteca, ordenats alfabèticament i amb una breu descripció de la matèria que tracten.

• DIARIS

- Comarcals
Diari de Girona
El Punt

- Nacionals
Avui
La Vanguardia

- Esportius
Sport

• REVISTES

Aecork News - Indústria del suro
L'Amic de Paper - Biblioteques escolars
Àncora - Informació local
L'Arjau - Informació local
L'Avenç - Història (Catalunya)
L'Avi - Informació local
BOP (Butlletí Oficial de la Província de Girona) - Butlletí oficial
Bricolage & Decoración - Decoració
El Carrilet - Informació local
Casa Jardín - Decoració
Catalunya Rural i Agrària - Agricultura
Cavall Fort - Revista infantil
Comer y Beber - Cuina
Correo Bibliotecario - Biblioteques
Cosmopolitan - Informació general
Cuadernos de Pedagogía - Educació
Cuerpamente - Salut i naturisme
Descobrir Catalunya - Viatges
Desnivel - Esports (Alpinisme)
Dirigido por - Cinema
DOG (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya) - Butlletí oficial. Subscripció a través d'internet
Editor - Turisme (Professionals del sector)
Educación y Biblioteca - Biblioteques
Elle - Informació general i moda
Enderrock - Música
Euro Modelismo - Modelisme

Faristol - Literatura infantil
Fotogramas & Video - Cinema
Geo - Geografia i viatges
Guix - Educació
Historia 16 - Història
Hobby Consolas - Videojocs
I Love English - Anglès (Aprentatge per a infants)
I World - Informàtica
Integral - Salut i naturisme
Interviú - Informació general
Inversión y Capital - Economia
El Jueves - Còmic satíric
Labores del Hogar - Labors
Lecturas - Premsa del cor
Man - Informació general
Más Allá - Fenòmens estranys
Mi Jardín - Jardineria
Micromanía - Videojocs
El Mueble - Decoració
Mundo Científico - Ciència
Muy Interesante - Ciència
National Geographic Magazine (ed. espanyola) - Geografia
Natura - Naturalesa, protecció de la fauna i flora
Navegar - Esports (Navegació)
Okapi - Revista infantil
Patrones - Tall i confecció
PC World - Informàtica
Pelo New Look - Perruqueria
Perros y Compañía - Animals (Gossos)
La Proa - Informació local
Qué Leer - Literatura
Reporter Doc - Revista infantil
Revista de Girona - Informació general i local
Revista Musical Catalana - Música (Clàssica)
Rock de Lux - Música (Rock, techno, etc.)
Sardana - Informació local
Ser Padres Hoy - Paternitat
Sólo Bici - Esports (Ciclisme)
Sólo Moto Treinta - Esports (Motociclisme)
Speak Up - Anglès (Aprentatge per a adults)
Sport Life - Esports
Super Foto Práctica - Fotografia
El Temps - Informació general
The Time - Informació general (en anglès)
Tiro Liro - Revista infantil
Top Auto - Automòbils
Viajar - Viatges
El Víbora - Còmics
Zero - Informació general

Nota d'agraïment

El personal de la biblioteca vol agrair els esforços de totes aquelles persones que han fet possible que l'obertura del nou equipament hagi estat una realitat: en primer lloc, als companys i companyes dels diferents serveis de l'Àrea (Arxiu, Museu, Educació) i a la resta de personal de l'Ajuntament de St. Feliu; també a tot el personal de la Central de Biblioteques de Girona (depenent de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació de Girona) i del Servei de Biblioteques i del Patrimoni Bibliogràfic del Departament de Cultura de la Generalitat, com també a totes aquelles persones que, de manera voluntària, han ofert el seu temps, els seus esforços i els seus donatius (en forma de llibres).

I, per últim -però no perquè sigui menys important-, a tots els usuaris que amb la seva presència diària fan possible que aquesta nova biblioteca tot just inaugurada tingui raó de ser.

La 4a campanya "El racó dels contes" ja està en marxa.

Tal com us anunciàvem en el darrer número de *L'Arjau* (núm. 44, novembre de 2002), amb la

inauguració de la nova biblioteca s'ha reprès l'activitat de l'Hora del Conte, que es va iniciar el passat divendres 17 de gener.

Donat que l'espai actual és més confortable i adequat, l'assistència de públic també ha augmentat, amb una mitjana de més de seixanta assistents per sessió (entre nens i nenes, pares i mares). Tenint en compte que feia uns quants mesos que no es duia a terme l'activitat i que la difusió no va ser excessiva, considerem que està tenint un èxit d'assistència molt bo, que es reflecteix després en el fet que els nens i nenes s'enduen a casa en préstec contes de la biblioteca.

Val a dir, tanmateix, que des del servei de biblioteca considerem que seria bo que augmentés la participació dels pares i mares en les sessions de contes (acompanyant els seus fills en l'activitat): d'una banda, creiem que és important que puguin compartir el plaer d'escoltar contes amb els seus fills; de l'altra, ajudaria al bon desenvolupament de l'activitat, ja que no sempre és senzill que el contacontes pugui captar l'atenció de tants nens durant tanta estona (sobretot si els nens són petits o poden requerir en un moment donat l'atenció dels pares).

"El racó dels contes" té lloc els divendres a les 6,30 h. de la tarda, amb una durada d'uns tres quarts d'hora, aproximadament. Concretament, el calendari de les properes sessions de contes és el següent:

Març: 7, 14, 21 i 28

Abril: 4, 11 i 25

Maig: 9 i 23

Juny: 6

La primera sessió d'"El racó dels contes" feta a la nova biblioteca, el 17 de gener, a càrrec de la contacontes Meritxell Yanes. Foto: Esther Llorca.

NOVETATS EDITORIALS

DE LA BIBLIOTECA

"Hivern 2002-03"

Us presentem algunes de les darreres novetats; en trobareu més a la biblioteca. (El codi que apareix després del títol del llibre indica la localització de l'obra a la biblioteca).

Novel·la

- ALLEN, Woody. *Tots els contes* (N All)
ARBONÈS I FREIXAS, Jordi. *Matèria fràgil* (N Arb)
Premi Prudenci Bertrana 2002
AUSTER, Paul. *Història de la meua màquina d'escriure* (N Aus)
BRYCE ECHENIQUE, Alfredo. *El Huerto de mi amada* (N Bry)
Premi Planeta 2002
GAARDER, Jostein. *El Traficant de contes* (N Gaa)
JANER, Maria de la Pau. *Las Mujeres que hay en mí* (N Jan)
Finalista Premi Planeta 2002
KERTÉSZ, Imre. *Sin destino* (N Ker)
Premi Nobel de Literatura 2002
LINDO, Elvira. *Algo más inesperado que la muerte* (N Lin)
MARIAS, Javier. *Tu rostro mañana. Vol. 1: Fiebre y lanza* (N Mar)
MARTÍN GAITÉ, Carmen. *Cuadernos de todo* (N Mar)
MAYLE, Peter. *Lliçons de la bona vida aventures amb forquilla, ganivet...*
(N May)
MUÑOZ MOLINÀ, Antonio. *La Vida por delante* (N Muñ)
NAVARRO I SANTAELULIA, Josep. *Ulls d'aigua* (N Nav)
Premi Columna 2002
REGÀS, Rosa. *Per un món millor* (N Reg)
SEBALD, W.G.. *Austerlitz* (N Seb)
SONTAG, Susan. *Cap a Amèrica* (N Son)

Novel·la biogràfica

- DIRIE, Waris. *Amanecer en el desierto* (Nb Dir)
IWASAKI, Mineko. *Vida de una geisha* (Nb Iwa)

Novel·la fantàstica

- KING, Stephen. *Buick 8: un coche perverso* (Nf Kin)
POE, Edgar Allan. *Tots els contes* (Nf Poe)

Novel·la històrica

- CROSSLEY-HOLLAND, Kevin. *Arturo: la piedra de la leyenda* (Nh Cro)
SALVADÓ, Albert. *Els ulls d'Annibal* (Nh Sal)
Premi Carlemany de Novel·la 2002
TORTAJADA, Ana. *Crònica d'una reina* (Nh Tor)

Novel·la negra

- MANKELL, Henning. *Los Perros de Riga* (Nn Man)
MARTÍN, Andreu. *Corpus delicti [els vampirs existeixen. Jo en sóc un]*
(Nn Mar)
PERRY, Anne. *Esclavos de una obsesión* (Nn Per)

Novel·la de viatges

- KAPLAN, Robert D.,. *Soldados de Dios: un viaje a Afganistán con los guerrilleros islámicos* (Nv Kap)
LEAVITT, David. *En Maremma: una vida y una casa al sur de la Toscana*
(Nv Lea)
LESSING, Doris. *El viento se llevará nuestras palabras: un testimonio comprometido sobre la destrucción de Afganistán* (Nv Les)
MONTERO, Rosa. *Estampas bostonianas y otros viajes* (Nv Mon)
MORET, Xavier. *La isla secreta: un recorrido por Islandia* (Nv Mor)
Premi Grandes Viajeros 2002
REVERTE, Javier. *Los caminos perdidos de África* (Nv Rev)
WAUGH, Evelyn. *Etiquetas, viaje por el Mediterráneo* (Nv Wau)

Teatre

- DE FILIPPO, Eduardo. *Dissabte, diumenge i dilluns* (T DeF)
MILLER, Arthur. *La mort d'un viatjant. Els desarrelats* (T Mil)

Biografies

- ESPÉRT, Núria. *De aire y fuego: memorias* (B Esp)
RACIONERO, Lluís. *Converses amb Pla i Dalí, localistes cosmopolites*
(B Pla)

Assaig

- BATISTA, Antoni. *Okupes: la mobilització sorprenent* (327.1 Bat)
ECO, Umberto. *Sobre literatura* (82 Eco)
EL MAHDY, Christine. *Tutankhamón: vida y muerte de un rey niño*
(932 EIM)
MARINA, José Antonio. *El rompecabezas de la sexualidad* (613.6 Mar)
PEDRÓS, Ramon. *La volta al món amb Jordi Pujol* (32 PUJ)
SHENK, David. *Biografia de l'alzheimer* (616.81 She)
TRAPIELLO, Andrés. *Las Armas y las letras: literatura y guerra civil, 1936-1939* (860 Tra)

Llibres de Sant Feliu

- BUSSOT, Gerard. *Indústries, comerços i serveis: Sant Feliu de Guíxols 1800-1930* (CL 93 SFG)
Vegeu-ne la ressenya en aquest número de L'Arja.

DIRECTORI

SERVEI D'EDUCACIÓ

C/ PENITÈNCIA, 10 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 08 10 FAX. 972 82 11 94
E-MAIL: educacio@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 10 A 13 h.
(També a hores convingudes)

SERVEI D'ARXIU

CTRA. DE GIRONA, 45-47 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 32 25 93
E-MAIL: arxiu@guixols.net
HORARIS: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 14 h.,
DIMARTS I DIJOUS, DE 17 A 19 h.
(Dissabtes, a convenir amb el responsable de l'Arxiu)

BIBLIOTECA PÚBLICA

C/ SURÍS, 28-34 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 32 40 57 FAX. 972 82 08 10
E-MAIL: biblioteca@guixols.net
HORARIS: MATINS, DIMARTS, DIJOUS I DIVENDRES, DE 10 A 13,30 h.,
TARDES, DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 17 A 21,00 h.

MUSEU D'HISTÒRIA

C/ ABADIA, s/n (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: museuhistoria@guixols.net
HORARIS D'HIVERN: FEINERS, D'11 A 14 h. I DE 17 A 20 h.,
DIUMENGES I FESTIUS, D'11 A 14 h.

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ

FEBRER 2003

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols

Diputació de Girona